

KOROŠKA KRONIKA

Izdaja Britanska obveščevalna služba. — Cena mesečno za tuzemstvo 2 S, v inozemstvo 5 S. — Posamezna številka 55 grošev.

Leto VI.

CELOVEC, 3. marca 1950

Številka 9

Britanski narod je volil

Največja volilna udeležba v zadnjih 40 letih - 28.700.086 oddanih glasov, 84 % udeležba

Delavska stranka je na vladi, toda brez prave moči. Tak je izid splošnih volitev v Veliki Britaniji. Pokazalo se, da je politično življenje tam razcepljeno na dva skoro popolnoma enako močna tabora: delavska in konservativna stranka si stojita nasproti v poslanski zbornici vsaka s skupino poslancev, ki sta si po številu skoraj enaki in ki obe skupaj predstavljata skoraj celotno maso britanskih volilcev. Od zadnjih splošnih volitev leta 1945. so konservativci pridobili 50 sedežev v zbornici, delavska stranka pa jih je izgubila 45, in tako je prišlo do sedanje izenačenosti. Le borih 14 poslancev zastopa v parlamentu volilce, ki ne pripadajo niti eni ali drugi izmed obeh velikih strank.

Ta položaj pomeni, da britanski volilci — po splošnem mnenju vseh opazovalcev volitev v Veliki Britaniji, politično najbolj zreli in najbolj disciplinirani volilci na vsem svetu — verjamejo v svo-

jem parlamentarnem življenju v sistem dveh močnih strank, ker na tej podlagi njihovo politično življenje najboljše uspeva. Dva enako močna tabora v poslanski zbornici pa pomenita, da delavska vlada ne bo imela prave moči, da bi izvedla svoje revolucionarne spremembe v britanskem gospodarskem in socialnem življenju, kot je to delala v zadnjih petih letih, ko je imela za sabo tako veliko večino. Kakor pravijo nekateri konservativni časopisi: paziti bo morala, kako se obnaša in kako govori, da je strahovito močna opozicija lepega dne ne strmoglavila.

Vredno je tudi omeniti nekatere omembne pojave v teh volitvah. Prvič popolen poraz komunistov. Širokoustno so komunisti imenovali 100 kandidatov. Izvoljen ni bil niti eden. Velika večina jih je izgubila kavcijo 150 funtov, ki jih kandidat izgubi, če ne dobi v svojem volilnem okraju niti ene osmine glasov vseh volilcev. Dva stara komunistična

poslanca, ki sta do zdaj sedela v zbornici, sta bila popolnoma premagana. V britanski poslanski zbornici v bodoče ne bo nobenega komunističnega zastopnika. Drugič je značilno, da so vsi štirje — takoimenovani „sopotniki“ — skrajno levičarski odpadniki od delavske stranke — izgubili svoje sedeže. Britanski narod ne zaupa onim, ki so volkovi preoblečeni v ovčje kože. Med temi je bil najbolj poznan Zilliacus, ker ga je Kominform zadnje čase napadal radi njegovih dobrih odnošajev z maršalom Titom. Britanski volilci so poskrbeli za to, da ne bomo več toliko slišali o teh glasnih odpadnikih delavske stranke, ker so jim izpodmaknili oder izpod njihovih nog, ter jih prevrnili.

Komaj so bile volitve zaključene in novo stanje strank objavljeno, so na splošno že začeli govoriti o novih volitvah, ki se bodo morale kmalu vršiti, da se odpravi na kak način enakomernost obeh strank. Toda ministrski predsednik Attlee je izjavil, da bo njegova stranka znova sestavila vlado in v sredo zjutraj so poročila res objavila novo vlado, ki pa ne vsebuje nikakih bistvenih razlik od stare predvolivne. Attlee je še vedno ministrski predsednik, njegov zunanji minister ostane Bevin, podpredsednik Morrison, minister za finance Stafford Cripps. Le nekaj manj važnih mest so zasedli novi ministri.

Konservativna stranka je pod vodstvom Churchilla navdihnjena z novimi nadami v skorajšnjo oblast v svojih rokah, ali uradno še ni podala nikake izjave. Kakor pravijo poročila, hočejo konservativci čakati na otvoritev novega parlamenta, 6. marca, ko se bo kralj svečano pripeljal v parlament, da slišijo program delavske vlade in da na podlagi tega zavzamejo stališče in začrtajo smernice svoje politike.

Posamezne stranke so dobile sledeče število poslancev:

DELAVSKA: 315
glasov 13.248.957

KONSERVATIVNA: 296
glasov 12.450.403

LIBERALNA: 10
glasov 2.634.482

OSTALE STRANKE: 2
KOMUNISTIČNA: 0

Delavska stranka je dobila 7 poslancev več kot vse druge skupaj. En kandidat bo izvoljen šele drugi teden, 1. sedež pa je dobil takozvani speaker spodnje zbornice

Novi pojavi nacizma v Nemčiji in v Avstriji

Iz krogov političnih svetovalcev ameriškega visokega komisarja v Nemčiji so se izvedle vesti o delovanju podtalnih gibanj „Die Bruderschaft“ in „Bund“ s katerimi se je javnost že večkrat bavila.

Organizacija „Bruderschaft“ vodijo člani bivšega nemškega generalnega štaba in manjše število bivših nacističnih funkcionarjev. Na zunaj zastopa ta organizacija visokodoneča načela kot „tesno prijateljstvo s Francijo v okviru Evropske zveze“ in „socialno politično gospodarstvo.“ Dejansko pa je v večji meri krožna organizacija, katere glavni cilj je ustanovitev nove nemške armade, ki naj bi štela dve diviziji, pod vodstvom ljudi, ki bi izšli iz krogov organizacije „Bruderschaft“.

Med vodilnimi osebnostmi organizacije „Bruderschaft“ imenujejo bivša gaulaiterja Kaufmanna in Lauterbachera. Zadnji je baje še vedno v Italiji. Dalje pripadajo tej tudi general von Manteuffel in svak Gregorja Strasserja, Franke-Kriegsch. General von Manteuffel je poveljeval med vojno elitni diviziji „Grossdeutschland“ in ima sedaj med svojimi pripadniki številne častnike, ki so služili med vojno v njegovem štabu.

„Bruderschaft“ je najmočnejše zastopana v Hamburgu in Schleswig-Holsteinu, „Bund“ pa se razvija predvsem v Bavarski in Hessenu. S tema organizacijama sodeluje takozvana „Deutsche Union“, mladinska organizacija, ki jo je ustanovil bivši kročanski demokrat Hausleiter. V teh krogih je prišlo do sodelovanja med nečakom onega častnika Stauffenberga, ki je 20. julija 1944 vrigel proti Hitlerju bombo in med političnim voditeljem Hitlerjeve mladine, Griessmaierjem, kar si razlagajo ameri-

ški opazovalci s tem, da je povdarek gibanja bolj na nacionalizmu kot pa na nacionalnem socializmu.

General von Manteuffel je ponovno zanikal vsako zvezo s kakršnokoli podtalno organizacijo. Pravijo, da je pred kakima dvema mesecema obiskal zapadnonemškega zveznega kanclerja dr. Adenauerja. Pisarna zveznega kanclerja v Bonnu je zanikala to vest in izjavila, da dr. Adenauer že mesece ni videl generala von Manteuffela in še zadnjičkrat le pri neki družabni prireditvi.

Dejansko pa je bilo potrjeno, da je imel dr. Adenauer z generalom von Manteufflom 16. decembra 1949 razgovor, kar napravi zanikanje precej sumljivo. Kakor pravijo je izjavil dr. Adenauer komisarjem, da noče pretrgati zveze z bivšimi častniki nemške armade, da jih ne potisne v sovjetsko cono.

Dopisnik londonskega lista „Times“ poroča iz Monakovega, da je ameriški deželni komisar za Bavarsko, Bolds, potrdil na novinarski konferenci, da tam v resnici obstoja podtalna nacistična organizacija. Povedal je tudi, da je videl izvode podtalnega nacističnega glasila „Der Scheinwerfer“, ki ga razdeljujejo na skrivnem.

Že nekaj časa so prinašali nemški listi vesti o tem podtalnem gibanju, toda uradno te vesti do sedaj niso bile potrjene. Območje nacistične organizacije se razteza do Hamburga in na Avstrijsko ozemlje. Zelo verjetno je, da je vodstvo in nadzorstvo tega gibanja zunaj Nemčije.

Bolgarija na dnu gospodarskega prepada

Iz Beograda poroča Reuter, da je prišel tja g. Donald Heath, prejšnji ameriški poslanik v Bolgariji. Z njim skupaj potuje tudi 48 uslužbencev njegovega poslanštva v Sofiji. Bolgarija je zaprosila za odpoklic Heath-a, ko so Združene države ameriške prekinile diplomatske odnošaje z Bolgarijo. Na beograjski železniški postaji je g. Heath povedal dopisnikom, ki so se tam zbrali, da ga intervjuvajo, da Bolgari poskušajo na vse pretege očrtni Ameriko, Veliko Britanijo in druge zapadne dežele, ker je velika večina bolgarskega ljudstva že po svoji naravi naklonjena zapadnim demokracijam. Dalje je Heath povedal,

da se še ni nikdar prej zgodilo, da bi nekatere kominformistične države na tak nesramen način raznašale vesti o proglastitvi kakega poslanika za osebo, ki je ne vidijo radi, in da je to popolnoma proti diplomatskim navadam in samo novo sredstvo, da pokažejo svoje zaničevanje do Zapada. Ko so ga dopisniki vprašali, kakšne so razmere v Bolgariji, je Heath odgovoril, da je gospodarsko dežela prišla do dna propada. Na vprašanje, če Rusi pripravljajo vključitev Bolgarije v Sovjetsko zvezo, je prejšnji ameriški poslanik Heath dejal, da je mogoče opaziti razvoj v tej smeri in da ruski vpliv v Bolgariji stalno raste.

Ima Tito posnemalce v Aziji?

Iz Beograda je poročal dopisnik agencije „United Press“ pretekli teden, da se je Jugoslavija odločila navezati z uporniško vietnamsko vlado Ho-Ci-Minha redne diplomatske stike. Uradno jugoslovansko glasilo pravi, da je zunanji minister Kardelj brzojavil zastopniku uporniške vlade, da je Jugoslavija sprejela predlog Ho-Ci-Minha, naj bi si obe vladi izmenjali med seboj diplomatske zastopnike.

Poročilo dopisnika agencije „United Press“ pravi nadalje, da je že pred tedni vietnamski komunistični voditelj nenadno in nepričakovano podvzel korake in predlagal maršalu Titu, naj bi se obe državi povežali med seboj z diplomatskimi zastopniki. V Beogradu smatrajo ta dogodek za največjo Titovo zmago od junija 1948, ko je prišlo do razkola med Jugoslavijo in Kominformom. Beograjska vlada ni hotela tvegati, da bi bila zavržena in je rajši čakala na povabilo od druge strani. Ko je prišlo, je bilo samo še vprašanje časa, kdaj izmenjajo diplomatske zastopnike.

Politični krogi v Beogradu smatrajo to potezo za veliko zmago Titovega neodvisnega komunizma in povdarjajo posebno, da je Ho-Ci-Minh velik prijatelj in sodelavec kitajskega komunističnega voditelja Mao-Tse-Tunga. V času, ko druge komunistične države trgajo vezi z Jugoslavijo, je gotovo pomembno dejstvo, da je Ho-Ci-Minh sam predlagal Jugoslaviji, naj bi se obe državi tesneje povežali med seboj.

Zapadni politični opazovalci v Beogradu so mnenja, da je Ho-Ci-Minh enostavno spregledal Moskvo, ko se je odločil stopiti v stik s Titom, ali pa se je odločil za to v kljub nasprotnemu stališču Moskve. Na vsak način pa se je Moskvi ponesrečil poizkus odrezati Tita popolnoma od ostalega komunističnega sveta. Splošno povdarjajo vsi, da je treba čakati, da vidimo, če se pojavijo kakšni znaki „titoizma“ v bodoče pri Ho-Ci-Minhu ali pri Mao-Tse-Tungu.

27. februarja so prišle vesti iz Beograda, da imajo tam dovolj dokazov, da Ho-Ci-Minh ne mara stopiti v moskovski protititoistični tabor, ker je vladni informacijski urad objavil, da je jugoslovanska vlada prejela brzojavko, v kateri predsednik demokratične republike Vietnam pravi: „Čast mi je obvestiti Vas, da sem prejel brzojavko, s katero priznavate demokratično republiko Vietnam.“ Dopisnik agencije „United Press“ pravi, da tega nikakor ni mogoče smatrati kot sklenitev prijateljstva, ki ga je ponudil Tito, da pa je vendar velikan-ske važnosti v očeh zapadnih opazovalcev v Beogradu, ki upajo, da se razvijajo dobri odnošaji med Titom in komunistično Kitajsko. Ti opazovalci so že dvomili, če je res Tito priznal Ho-Ci-Minha na pobudo vietnamskega predsednika, če ni bila Jugoslavija pomotoma vključena med drugimi državami, ki so dobile Hojevo povabilo. Vendar pa je bilo Ho-Ci-Minhovo obnašanje povsem drugačno od Mao-Tse-Tungovega v komunistični Kitajski in jasno v nasprotju s politiko Moskve, ki je označila Tita za fašista in prepovedala vse stike med njim in pravovernimi komunisti. Brzojavka Ho-Ci-Minha je sledila običajnim diplomatskim navadam, ki so dovedle do izmenjave diplomatskih zastopnikov in vse to je zelo različno od obnašanja Mao-Tse-Tunga, do Tita. Ko je Jugoslavija priznala komunistično Kitajsko preteklega leta, je Mao-Tse-Tung takoj zavrnil jugoslovansko ponudbo in Peking je začel z enako divjo propagando kakor Moskva.

Ker se Vietnam nahaja blizu Kitajske in ker je Ho-Ci-Minh odvisen od Mao-Tse-Tunga glede dobav orožja v njegovem boju proti Bao-Daiju, ki ga podpira Francija, smatrajo opazovalci da je Titovo razmerje do Ho-Ci-Minha velikan-ske važnosti. Tito je iskal primernih zvez z Mao-Tse-Tungom in prav lahko se izkaže, da bo za to služil Ho-Ci-Minh,

Stalinova demokracija

V Sovjetski zvezi se bodo vršile 6. marca volitve. Če te lahko tako imenujemo, bomo razvideli iz izvlečka iz članka, ki ga je napisal Cam Watson, predsednik britanske laburistične stranke v letu 1949, ob priliki angleških volitev:

„Sovjetski volivec v nasprotju z volivci svobodnih demokracij ne more izbirati med različnimi politikami raznih strank. V Sovjetski zvezi je ena sama stranka: komunistična partija. V njej ni več kot 3% prebivalstva, toda nobena stranka se ji ne sme upreti. To dejstvo Stalin sam ponosno priznava. „O tem sploh ni govora, da bi v Sovjetski zvezi imele kakršno koli svobodo politične stranke razen komunistične partije. Mi boljševiki imamo ta ukrep kot eno izmed zaslug ustavnega načrta... V Sovjetski zvezi ni podlage za nobeno stranko razen komunistične,“ je izjavil Stalin 25. novembra 1936.

To je resna govornica. Naj pomeni beseda demokracija v Sovjetski zvezi kar koli, prav gotovo pa ne pomeni svobodo prepričanja. Prav gotovo tudi nima nobene zveze s prepričanjem, da dobi politika najboljšo smer z izmenjavanjem različnih prepričanj in z odkrivanjem zmot. Skratka, sovjetska demokracija ni drugega kot spremenjeno ime za diktaturo maloštevilne manjšine, ki hoče vedeti, kaj je dobro za ves narod.

Kandidati pri Stalinovi volivni maškardi niso drugega kot lutke, ki jih izbere in imenuje sama komunistična partija. Nekateri komunisti to zanikajo. Tako na primer Zaslavski piše v moskovskem listu „Novi časi“ z dne 21. marca 1947: „Vsi kandidati v Sovjetski zvezi so določeni na velikih javnih zborovanjih, kjer razpravljajo o kandidaturah“. Točno. Toda kdo vodi ta zborovanja? Člani organizacij, ki so pod nadzorstvom komunistične partije. V dokaz zato vam lahko navedemo sovjetsko ustavo. Člen 141 pravi: „Pravico določiti volivne kandidate imajo javne organizacije in združenja delavskega razreda; organizacije komunistične partije, sindikati, zadruga, mladinske organizacije in kulturna združenja.“

Na prvi pogled bi človek mislil, da je s tem dovoljeno izbirati volivne kandidate raznim organizacijam, ki so izven komunistične partije, toda ni tako. Člen 126 sovjetske ustave imenuje komunistično partijo Sovjetske zveze kot avantgardo delavskega naroda ter vodilno jedro vseh organizacij delavskega razreda, bodisi javnih ali državnih. Tako je po marksistično-leninistični teoriji komunistična partija najvišja oblika organizacije delavskega razreda. Ona stoji nad vsemi drugimi organizacijami — tudi nad vrhovnim sovjetom Sovjetske zveze — ne le zato, ker poudarja, da ima v svojih vrstah najboljše elemente izmed delavcev, temveč zato, ker ima lasten ločen program, ločeno lastno politiko, na podlagi katerih vodi in usmerja vse druge delavske organizacije. V takem položaju seveda organi, ki jih našteva člen 141, nikdar ne določijo kandidatov opozicije. Na velikih javnih zborovanjih torej vsaka izmed teh organizacij pod komunističnim nadzorstvom predloži svojega kandidata. Ti kandidati in drugi predstavniki komunistom podložnih organizacij tvorijo predvolivni sestanek, kjer izberejo po enega kandidata za vsak volivni okraj. To je določen postopek. Po znanem načelu „en sam človek — en sam glas“, je sovjetska diktatura v svoji volivni farski sestavi drugo geslo: „En volivni okraj, en kandidat“. Kot da vse to še ne bi bilo zadostno jamstvo proti kakršni koli obliki opozicije, je nad vsem tem še novo nadzorstvo. Vsakega izmed predlaganih kandidatov mora potrditi posebna volivna komisija, preden lahko nastopi svojo kandidaturo. Člani te komisije so določeni iz raznih komunističnih organov, toda tudi njih morajo potrditi — torej še eno nadzorstvo več — izvršni odbori krajevnih sovjetov.

Kandidati, ki jih je na ta način izbrala in potrdila vlada, so manjšina, stopijo na tribuno. Volivna borba se vrši v ozračju histerične propagande, ki hoče prepričati volivce, da gre za obupen boj za uničenje protirevolucije. Le na-

lokdo si upa izostati. Vsak volivni okraj je razdeljen v tako majhne skupine, da lahko budni partijski kolovodje zabeležijo imena vseh, ki bi se volitev vzdržali. In od tod izvirajo sijajne Stalinove zmage. V vsaki svobodni demokratični državi je 75% udeležba pri volitvah že znatna. V Sovjetski zvezi pa je danes povprečna udeležba vedno nad 99%. Nesmisel tega sistema ne pozna meja. Naj za konec navedemo samo en primer. V decembru 1947 so bile volitve v vrhovni sovjet ruske socialistične zvezne republike. Stalin, ki je kandidiral v nekem moskovskem okraju, je dobil nič manj kot 131% glasov. Se vam zdi nenogooče? V Sovjetski zvezi je vse mogoče. Uradno glasilo komunistične partije je ta pojav takole razlagalo: „Volivci iz drugih volivnih okrajev so hoteli ob tej priliki izkazati hvaležnost svojemu voditelju in učitelju s tem, da so v žare oddali še posebne glasovnice“. („Pravda“ 22. decembra 1947).

V vsaki drugi državi bi tak volivni izid nedvomno razveljavil volitve. Toda kot mnogim drugim slavnim kandidatom v tej takomenovani demokratični borbi se tudi Stalinu ni ničesar bati. Nikomur ni niti na misel prišlo, da bi protestiral. Tudi noben drug kandidat si ni upal niti spoštljivo namigniti, da se mu zdi, da gre za majheno pomoto. In prav gotovo ni nihče dvignil glasu, da bi zahteval, da naj vsaj ponovno dobro preštejejo glasove.“

Kardeljev govor v Mariboru

Iz Beograda poroča Reuter, da je imel jugoslovanski zunanji minister Edvard Kardelj govor v Mariboru pred 25.000 delavci, v katerem je znova povdarjal, da se Jugoslavija ne bo nikdar odpovedala svoji neodvisnosti. Svaril je poslusalce, da se bo moral socializem pri njih razviti v širšo demokracijo in ne oštati kasarniškega značaja, kot je po deželah Kominforma. Glede priznanja Ho-Ci-Minha je rekel, da je to dejstvo osupnilo mnoge, da pa ne smejo pozabiti, da je Jugoslavija neodvisna država, ki si gradi svoj lastni socialistični red. Kardelj je izjavil, da Jugoslavija ne bo nikdar dovolila, da bi katerikoli del Trsta, v katerem živijo Slovenci, prešel v italijanske roke. „Nekateri imperialistični in šovinistični krogi mislijo, da je z ozirom na jugoslovanski spor s Kominformom prišel zdaj čas, da stegajo svoje roke po svobodnem tržaškem ozemlju.“ Nato je citiral izjavo italijanskega poslanca Orlandi-ja, da je baje zavlada teror v jugoslovanskem predelu ozemlja in da zahtevajo takojšnjo priključitev jugoslovanske cone v Trstu k Italiji. Kardelj je imenoval to izjavo kot izzivalno. Omenil je, da je občinski svet v Trstu izdal 23. februarja odlok, s katerim je zahteval povratek ozemlja k Italiji. Posebno tržaška krščanska-demokratska stranka je izredno delavna v tem pogledu in škof Santin je čital omenjeno izjavo. Kardelj je zaključil, da je jasno vse to organizirano iz enega središča z namenom, da rovarijo proti doležbam pogodbe in na eden ali drug način dovedejo do vključitve svobodnega ozemlja v Italijo.

Sedaj so Sovjeti na vrsti

Ena izmed sedanjih posebnosti zahodnega sveta je ta, da se mnogo ljudi zavzema za neke vrste visoko odposlanstvo, ki naj bi odšlo v Moskvo. Očividno imajo v mislih, da naj bi poslali posebno odposlanca, ki naj potrka na Stalinova vrata ter ga milo prosí, da naj vendar že enkrat postane pameten in začne sodelovati z ostalim svetom, preden bo vodikova bomba nas vse skupaj z njim vred spremenila v sončni prah. Misel, da bi ga šli milo prositi, je neumna, postane pa še dvakrat bolj neumna, če pomislimo, da smo ga vabili k sodelovanju vseskozi, odkar se je končala vojna, pa se je vsem našim vabilom le posmehoval in sabotiral naše napore.

Kako naj gredo torej zahodne demokracije k njemu s klobukom v roki? Saj so prosjačile okoli njega na vse mogoče načine, ne da bi pri tem izgubile spoštovanje do sebe. S tem pa so si zaslužile Stalinovo zaničevanje. Zakaj torej vlečejo ljudi za nos in jim pripovedujejo, da bi morali ni zopet prositi?

Sedaj je Stalin na vrsti. Njega tako ne bo ganilo nič drugega, razen če se sam za to odloči ali pa njegov politbiro. In četudi bi Stalin spremenil svoje stališče, ne bi storil tega zaradi boječih prošelj Zahoda. Glede tega moramo biti zelo previdni. Sedaj in že dolgo časa je na vrsti Sovjetska zveza, da pride na dan s potezo za sodelovanje. (Washington Star).

JUGOSLOVANSKO ODLIKOVANJE ŽIDOVskega ZASTOPNIKA

Predsedništvo jugoslovanske narodne skupščine je poklonilo red Jugoslovanske zastave tretjega reda Friederiku White-u, zastopniku ameriškega židovskega razdelitvenega odbora. Imenovan je bil nagrajen za zasluge ki jih ima za svoje dobrodelno delo za jugoslovanske narode.

White je bil v Jugoslaviji od 1. 1947. in njegovo združenje je bilo odgovorno za preselitev židov iz Jugoslavije v Palestino. 7000 jugoslovanskih židov je odpotovalo v Izrael, le 5000 jih bo še

ostalo v Jugoslaviji. Poleg tega pa je Whitov odbor razdelil med žide v Jugoslaviji za tri in pol milijona dolarjev blaga in nudil pomoč različne oblike. 10. marca bo odšel iz Jugoslavije zadnji transport židov. Ob priliki zaključka svoje misije je imel White razgovor z maršalom Titom. Ob tej priliki je povedal, da je bil s svojim delom v Jugoslaviji zelo zadovoljen, posebno, ker so bili na Madžarskem njegovi kolegi zaprti, iz Češkoslovaške izgnani in prisiljeni zapustiti Rumunijo.

SOVJETSKI RUBELJ DOBI ZLATO PODLAGO

Moskovski radio je naznanil, da bodo dali rublju zlato podlago. Istočasno je bil objavljen odlok, s katerim bodo znižali cene živil in tovarniških izdelkov, od 10 do 49% sedanjih cen. En rubelj bo odgovarjal vrednosti 0,222168 grama zlata in eden ameriški dolar bo vreden 4 rublje, eden funt šterling pa bo vreden 11,17 rubljev.

Evropska obnova presešla pričakovanja

Organizacija za evropsko gospodarsko sodelovanje javlja v poročilu o uspehih Marshallovega načrta ob koncu leta njegovega izvajanja, da je evropska povojna proizvodnja dosegla vsa pričakovanja in da so dane dobre možnosti za nadaljno 10% povečanje proizvodnje v letu 1950.

Poročilo navaja, da je obnova v industriji in poljedelstvu napredovala mnogo hitreje in zajela veliko večje območje kot v štirih letih po vojni 1914—1918.

Marshallov načrt so pričeli izvajati aprila 1948. Skupni znesek, ki so ga do sedaj izdali za Marshallov načrt, znaša 8.300.355.000 dolarjev. Države, ki so članice Marshallovega načrta, so do sedaj dobile sledeče zneske: Avstrija 387.038.000 dol., Belgija—Luksemburg 459.638.000 dol., Danska 174 milijonov 148.000 dol., Francija 1 milijardo 734.951.000 dol., Zpadna Nemčija 831.440.000 dol., Grčija 277.694.000 dol., Islandija 10.872.000 dol., Norveška 159.673.000 dol., Švedska 77.769.000 dol., Anglija 2.296.871.000 dol., Indone-

zija 101.600.000 dol., Trst 22.592.000 dol., Turčija 72.648.000 dol., Irška 112.694.000 dol., Italija 900.008.000 dol., Nizozemska 680.760.000 dolarjev.

Ko so pričeli izvajati Marshallov načrt, je Evropa nujno potrebovala ameriško hrano in surovine, ker je bilo to življenjsko važno za njen obstoj. Odvisnost od ameriških dobav se je postopoma zmanjševala in Marshallov načrt je pomagal Evropi, da se je lahko vrnila v redne razmere. V letu 1947 je znašal evropski dolarski primanjkljaj 8 milijard dolarjev, leta 1948 se je znižal na 5 milijard 500 milijonov dolarjev, v letu 1949/50 pa bo predvidoma znašal manj kot 4 milijarde 500 milijonov dol. Po sedanjih predvidevanjih se bo v letu 1951/52 znižal na 2 milijardi 250 milijonov dolarjev.

Nadalje pravi poročilo, da bo dolarško vprašanje sicer še vedno kritično za Evropo, ko bo končan Marshallov načrt, vendar pa izraža upanje, da ga bo Evropa lahko rešila.

ŠPORT

VELIKE MEDNARODNE TEKME V BISCHOFSHOFNU

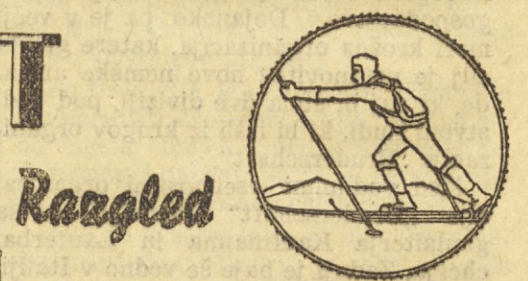
Preko 20.000 gledalcev je privabilo preteklo nedeljo lepo vreme in še več zanimivo skakanje, ki se je vršilo na tej avst. največji skakalnici. Tekmovanje je bilo zelo zanimivo, ker so se udeležili tekmovalci srednje Evrope. Upanje tisočev gledalcev se ni izpolnilo, da bi videli novi svetovni rekord — temu pa je tudi dosti kriv zelo mehkeg snega. Avstr. predstavnik Sepp Bradl in Sepp Weiler (Nemčija), nista izpolnila pričakovanja mnogih gledalcev; pač pa je presenetil Toni Brutscher (Nemčija) in nepričakovano zasedel prvo mesto. Kljub temu so gledalci po končanih tekmah zadovoljni odhajali.

Podrobni rezultati skokov v konkurenci so: 1. Toni Brutscher (Nem.) 90 m, 93 m; 2. Otto Deng (Nem.) 84 m, 94 m; 3. Rudi Gehring (Nem.) 89 m, 83 m; 4. Sepp Bradl (Avstr.) 87 m, 85 m; 5. Gautschnig (Avstr.) 87 m, 83 m; 6. Dietrich (Avstr.) 85 m, 82 m; 7. De Lorenzi (Ital.) 83 m, 83 m; i. t. d.

V skokih izven konkurence je zmagal avst. predstavnik Sepp Bradl, ki je prvič skočil oficijelno v Avstriji 100 metersko daljavo. Drugi je bil Dietrich (Avstr.) s skokom 91 m pred De Lorenzijem (Ital.), ki je skočil 90 m.

SMUČARSKO PRVENSTVO SEVERNE AMERIKE

Preteklo nedeljo se je vršilo v Bauffu smučarsko prvenstvo Sev. Amerike, ki so se ga udeležili tudi tekmovalci Avstrije. Zopet so se izkazale avstr. tekmovalke. V slalomu je zasedla prvo mesto Dagmar Rom pred Eriko Mahringer in Celino Seghi (Ital.).

Razgled

V slalomu za moške je zopet triumfiral Italijan Zeno Colo (130,6 sek.), sledijo mu George Schneider (Švica), Egon Schöpf in Christil Prawda, oba Avstrija.

Veliko presenečenje pa je napravila Amerikanka Burr, ki je zmagala v vožnji s časom (1:30,8) pred Mahringer (Avstr.) (1:31,2) in Tomlinson (Kanada).

V vožnji za moške je zopet zmagal Zeno Colo pred Schöpfom in Prawdo (Avstrija).

SPORT TOTO

Preteklo kolo šport tota je zopet prineslo trinajstim srečno dvanajstko po 30.344 šil. Tisti, ki so uganili po 11 tipov so dobili 1869.50 šil, 10 pravih tipov pa je dobilo po 135 šil. Podajamo vam zopet razpored za 21. kolo šport tota in obenem tudi naš tip.

1. Wacker—Vienna	x/2
2. Admira—Sturm, Graz	1/x
3. VorwärtsSteyer—Floridsdorfer	2/1
4. FC Wien—Rapid	2/2
5. Gaswerk—Elektra	1/2
6. WAC—Schwechat	1/x
7. Hohenau—Mödling	1/1
8. Sparta, Linz—Amateure, St.	1/x
9. Aston Villa—Liverpool	2/1
10. Charlton—Arsenal	2/x
11. Genova—Bologna	1/1
12. Post—Lieseng (rokomet)	1/2
13. St. Pölten—Harland	1/1
14. Siegendorf—Pinkafeld	1/x
15. Fav. AC—Simmering	2/2

Vodikova bomba — malo sonce

(Waldemar Kaempffert)

Odkar so v Združenih državah objavili, da izdelujejo bombo, ki bo imela tisočkrat večjo razdiralno silo kot jo je imela uranova bomba, govorijo na svetu le še o vodikovi bombi. Pri tiskovni konferenci preteklega novembra so pozikovali časniki vse, da bi izvedeli od Davida Lilienthala, ki je bil takrat predsednik ameriškega odbora za atomsko silo, vse mogoče podrobnosti o tej bombi. Toda Lilienthal je odklanjal vsak odgovor.

Znanstveni podatki, s katerimi razpolagamo, nam pa vseeno omogočajo, da objavimo nekaj podatkov o taki vodikovi bombi.

V letu 1939 sta znanstvenika Niels Bohr (Nobelov nagrajenec) in prof. Wheeler iz Princetona postavila pravilo: Čim trdnjša je snov v kaki prvini, tem manj možnosti je, sprostiti od nje silo, ki je skrita v delih te prvine. Trdnjše prvine zavzemajo v seznamu prvin nekako vmesne stopnje med vodikom in uranom. Tako bi bilo n. pr. zelo težko pridobivati atomsko silo iz železa. V ta namen so mnogo bolj prikladni — zaradi svoje manjše trdnosti — vodik in pa takozvane radioaktivne prvine, ki prihajajo v seznamu kemijskih prvin za svincom. Zato so napravili tudi prvo atomsko bombo iz urana 235, ki se, ako ga izpostavimo bombardiranju z najmanjšimi delci, to je z neutroni, lahko razkroji in se pri tem sprosti del sile, katero uranov atom vsebuje.

Načela nove bombe

Ta postopek sproščevanja uranove sile ali energije imenujemo „razbitje“, kot čitamo to že dalj časa v časopisju. Po razbitju uranovega atoma tehtajo drobci nekaj manj, kot je tehtala prvotna snov. In kaj se je zgodilo z ostankom? Spremenil se je v energijo, to je v silo.

Izdelovanje vodikove bombe in njene eksplozije pa slonita na popolnoma drugem načelu. V tem primeru uporabi fizik takoimenovano „termoatomsko reakcijo“, to je nekaka sprememba v sestavi atomov vsled silno velike toplote. Namesto da bi razbil prvino vodik, kot jo v primeru urana, ustvari fizik neko novo prvino. On spremeni prvino vodik v prvino, ki se imenuje helij. Pri tej spremembi se sprostito količine snovi, ta pa se spremeni v energijo in ta napravi vodikovo bombo za še strašnejšo kakor pa je bila najnovejša bomba iz urana.

Še pred zaključnimi študiji sta proučevala znanstvenika Bohr in Wheeler možnost uporabljanja vodika za vir nove sile in sicer po zaključku, do katerega so prišli fiziki že leta 1929. Po tej trditvi je namreč rezbeljeno stanje sonca in drugih zvezd v tem, ker se neprenehoma spreminja vodik v helij. Dva druga fizika, R. Atkinson in F. Houtermans — prvi Anglež, drugi Nемец, pa sta dokazala, da lahko sonce zaradi te spremembe vodika v helij vsled sončne toplote žari milijardo let. Domnevo sta nato izpopolnila G. Gamov in E. Teller, profesorja univerze „George Washington“ v Združenih državah severne Amerike.

Razne vrste vodika

Vodik, s katerim so se bavili imenovani učenjaki, ni vodik navadne vrste, kot ga uporabljajo za napihovanje balonov, ampak je vodik težje vrste. Obstojajo namreč tri vrste vodika, ki jih označujejo s številkami 1, 2, 3. Vodik št. 1 je najbolj razširjena prvina v vesoljstvu, okoli 99% sonca obstoja iz tega vodika. Vodik št. 2 je pa malo raz-

širjen, vodika št. 3 pa je še manj. S spremembo atomskega sestava navadnega najlažjega vodika, katerega je v izobilju, lahko pridobivajo gostejše vrste vodika.

Če hočemo izdelati vodikovo atomsko bombo, moramo povzročiti trčenje dveh jeder vodika št. 2. Ta jedra je treba vreči drugega proti drugemu z izredno brzino. Ta trk ima za posledico, da se obe jedri združita, ne tvorita pa več vodika št. 2, temveč nastane pri tem nova prvina, ki se imenuje helij. Pri tem nastanku nove prvine pa se sprosti izredna sila 3,200.000 elektronskih voltov. Združenje teh različnih atomskih jeder pa je mogoče le pri uporabi ogromne sile, to je izredne vročine, kakor si je skoraj ne moremo predstavljati.

Nekateri fiziki trdijo, da se mora toplota na soncu sukati okoli 20 milijonov stopinj. Pri tej vročini se na soncu neprenehano spreminja vodik v helij. Tudi za izpremembo vodika v helij na zemlji, bi bila potrebna toplota okoli 800 tisoč stopinj Celzija. Vendar je na zemlji nemogoče doseči tako toploto, ker bi se stopila vsaka peč še predno bi dosegli 100.000 stopinj.

Teža vodika št. 3 je 3.01600 enot, teža navadnega vodika, torej vodika št. 1 pa je okoli 1.00785. Teži navadnega vodika št. 1 in vodika št. 3 dosežeta skupno 4.02457 utežnih enot. Za pridobivanje helijevega atoma pa zadošča snov v teži 4.0028 enot. Preostane torej snov v teži 0.02177 in to je tista teža, ki se spremeni pri spremembi vodika v helij v energijo.

Sedaj nastane vprašanje, kako dosežemo to strašno vročino. Fiziki posegajo nazaj na uranovo bombo. Pri eksploziji te bombe nastane namreč slepeč plamen, katerega toplota doseže verjetno 20 milijonov stopinj Celzija.

Očrt vodikove bombe

V opisanem postopku se spreminja težki vodik, to je vodik št. 3 vsled izredne vročine v helij. Ta vročina nastane

ne vsled eksplozije uranove bombe. Kot vsak dijak srednje šole ve, je voda kemična sestavina vodika in kisika. Če torej združimo težki vodik s kisikom, dobimo takozvano „težko vodo“.

Vodikova atomska bomba eksplozira torej vsled dveh različnih atomskih jeder dveh različnih vodikovih atomov. Uran v atomski bombi bi moral biti obdan s preobleko težke vode, okoli te preobleke bi pa morala biti še snov, ki bi preprečila prezgodnjo eksplozijo bombe. S sprostitvijo urana nastane eksplozija in silen plamen. Nešteti delci urana zletijo z energijo 100 milijonov elektronskih voltov in trčijo v atome težke vode, kateri predajo svojo ogromno silo. Le delec prvotne sile eksplozije urana zadošča, da povzroči potrebna trenja helija in del atomske sile se sprosti. Ta pojav se nato vrši v strnjeni verigi, to je, atomsko jedro trči v drugo, kateremu preda svojo energijo in tako dalje. Do takega pojava v strnjeni verigi pa lahko pride le pri temperaturi milijonov stopinj.

Včasih je človek spraševal, zakaj se zvezde svetijo in zakaj sonce žari — sedaj to ve. Človek zna sedaj tudi ustvariti malo zvezdo in malo sonce na zemlji. Ta zvezda, to malo sonce pa je mnogo bolj usodno, kot so bile tiste zvezde, katerih so se bali naši starodavni narodi. Gotovo pa ni v korist družbe, v kateri človek živi, da mora imenovati to izginjajočo zvezdo v majhnem bombu in mora pač obžalovati svoj v napačno smer obrnjen razum.

S pomočjo te bombe se bo mogoče človeku posrečilo, da bo končno razbil zemljo, jo spremenil v nekako žarečo zvezdo ali sonce in jo tako „razpršil“ v vesoljstvo. Ako bo človek uporabil to vodikovo ali „superbombo“ (tudi H-bombo, hidrogen bomba jo imenujejo po latinskem izrazu za vodik) za uničevanje človeštva, tudi res ne zasluži nič boljšega, kot da se zemlja razprši, razleti in da nastopi — sodni dan.

T. G. Masaryk

Leto 1950 je stoletnica rojstva Tomaža Masaryka, prvega predsednika in osvoboditelja Češkoslovaške. Rodil se je 7. marca 1. 1850. v majhni vasi na Slovaškem kot sin revnega vaškega kovača. Dvoje njegovih temeljnih gesel sta bili: „Znanje je moč“ in „Resnica zmaga“. Kot toliko drugih revnih kmečkih sinov stare avstro-ogrške monarhije, se je mladi Masaryk pretolkel preko let srednješolske izobrazbe in univerzitetne izobrazbe brez denarja, brez bogatih stricev, navezan sam nase in na svoja načela. Postal je profesor na praški Karlovi univerzi. Bil je preganjan v stari avstro-ogrski monarhiji radi svojega dela za slovanske narode, ki so živeli pod njeno krono. Med prvo svetovno vojno, ko je bila njegova univerza pod nemško oblastjo, je predaval na londonski univerzi in več najslavnejših vseučilišč na svetu mu je podelilo častne doktorate.

V zgodovini večkrat prikazujejo Masaryka kot moža, ki je po prvi svetovni vojni uspel, da je pregovoril zmagovite zaveznike, da so razrušili 400 let staro podonavsko cesarstvo Habsburgov. Radi tega ga površni kritiki večkrat označujejo kot povzročitelja in začetnika dezorganizacije in balkanizacije, v katero je zabredla Srednja Evropa po prvi svetovni vojni, tako da je postala najprej plen nacistov, kasneje pa sovjetov. V resnici pa je bil Masaryk avstrijski Slovan, ki je na začetku zagovarjal načelo Palackija: Če bi ne bilo Avstrije, bi jo bilo nujno potrebno ustvariti. Ker je bila Avstrija, v kateri je živel, imperij, temelječ na nepravični nadvladi Nemcev in Madžarov, je delal in stremel za tem, da postane ta imperij država, enako pravična do vseh svojih prebivalcev. Ali istočasno se je boril proti revolucionarnemu romantizmu vseh onih, ki so bili mnjenja, da morejo samo notranji nemiri ali mednarodne kata-

strofe prinesiti tako spremembo. Masaryk je bil odločen in prepričan nasprotnik politike nasilnih prevratov. Samo potem, ko se monarhija ni zmenila za njegova svarila, in ko je izzvala svetovno katastrofo in se je začela vojna, ko se je mednarodni položaj avstro-ogrške monarhije zrušil pod dokazom, da ni bilo habsburški imperij nič drugega kot orožje nemške ekspanzivnosti, samo potem je Masaryk vodil Čehe in Slovake po še edino mogoči poti, ki jim je bila odprta po zavezniški zmagi. Če bi monarhija le še preživela prvo svetovno vojno, bi ona ne odvrnila prihoda nacistov in sovjetov, zelo verjetno bi ga še pospešila.

Na drugi strani pa je Masarykova politična in literarna dediščina polna misli, ki so v popolnem skladu z novim evropskim gibanjem, da naj bi se evropske države združile v močno družbo narodov, skupnost vseh onih dežel, ki so povezane že itak med seboj z isto zgodovino in skupnimi gospodarskimi interesi. Seveda bi moralo priti do takega združenja na podlagi prostovoljne odločitve vseh narodov, katerih svoboden razvoj bi bil zajamčen po ustavi. In v tem, celo s tega vidika, je Masarykovo vodstvo še danes življenjske važnosti

NOJEVA JAJCA ZA WINSTONA CHURCILLA

Predsednika angleške konservativne stranke in britanskega ministrskega predsednika med svetovno vojno imenujejo tudi „moža našega stoletja“. Visoko ga cenijo in spoštujejo ne samo v Veliki Britaniji, zelo ga slavijo tudi v Združenih ameriških državah. To spoštovanje mu je hotel pred kratkem izraziti neki farmer (= kmetovalec) iz Floride s tem, da je poslal W. Churchill-u po zračni pošti večjo pošiljko svežih nojevih jajc. Kmet redi namreč na svojem posestvu tudi noje.

Pri tem pa moramo vedeti, da odgovarja eno nojevo jajce 24-im kokošnjim jajcem. Pravijo, da imajo nojeva jajca ravno tak okus kot kokošja jajca.

V Afriki, kjer živijo noji še divje, zelo cenijo nojeva jajca in jih uživajo kot izredno delikateso. Pa ne samo v Afriki, tudi v Londonu cenijo nojeva jajca, kjer jih od časa do časa prodajajo v delikatesnih trgovinah. Navadno ta jajca trgovine v Londonu takoj prodajo, ker je po njih veliko povpraševanje. Nojeva jajca uporabljajo londonske gospodinje za napravo raznih jajčnih jedi in za omete. Mehko kuhano nojevo jajce v kozarcu bi bilo najbrž skoraj preveč za malo pa tudi za veliko južino.

Vse električne stvari

kako

STEDILNIKE,

KUHALNIKE,

LIKALNIKE i. t. d.

Ves instalacijski material!

Zelo velika izbira radio-aparatur!

Plošče!

Radio Prinz

Celovec-Klagenfurt, Kardinalpl. 8

in njegov mednarodni program je v večji meri še neizveden kakor pa zastarel.

Masaryka se danes ne spominjajo radi v njegovi rodni Češkoslovaški. Odkar je 25. februarja 1948. zavlada Sovjetija nad deželo, ni tam več prostora za njegove vzvišene ideale in načela. Dva tedna po tem je izvršil samomor njegov sin, takratni češkoslovaški zunanji minister, in kot politični voditelj svojega naroda je odstopil Beneš, Masarykov učenec in prijatelj, sodelovalec na političnem polju, ki je kmalu kasneje umrl. Tragedija Češkoslovaške je popolna.

Zato pa se zunaj te nesrečne države pripravljajo svobodni ljudje po vsem svetu na proslavo spomina velikega Masaryka s tem, da znova povdarijo vero v njegova načela.

Pri raznih ameriških ustanovah se vršijo priprave za proslavitev 100 obletnice rojstva ustanovitelja in prvega predsednika Češkoslovaške Tomaža Masaryka.

Ameriška predstavniška zbornica proučuje poseben odlok o izdaji spominke znamke v počastitev Masaryka. Ta predlog je dal poslanec Adolph J. Sabbath iz Illinoisa. Podoben predlog je pred tremi tedni stavil v senatu senator Herbert H. Lehman iz New Yorka, ki je dejal: „Storiti moramo vse, kar je v naši moči, da bomo vzpodbudo Masarykovemu ljudstvu v njegovem boju za ponovno pridobitev izgubljenih svobod in za ponovno ustanovitev njihove demokracije.“

Dejal je, da bi izdaja posebne znamke „omogočila milijonom Amerikancev, ki so po rodu Čehoslovaki, da dokažejo svojim prijateljem v stari domovini, da je naša velika demokracija združena z njimi v borbi za svobodo.“

Proslave, ki se bodo vršile od 25. februarja do 10. marca na Denverskem vseučilišču v zvezni državi Kolorado, vključuje tri važne dneve: 25. februar, druga obletnica komunističnega državnega udara na Češkoslovaškem; 7. marec, 100letnica Masarykovega rojstva; 10. marec, druga obletnica smrti njegovega sina Jana Masaryka.

CARIBROD — DIMITROVGRAD

S 27. februarjem je spremenilo mesto Caribrod, ki leži na meji med Jugoslavijo in Bolgarijo svoje ime v Dimitrovgrad na podlagi sklepa narodne skupščine F. R. Srbije.

G. Feick

Celovec - Klagenfurt, Salmstraße 7
Telefon 1486

Male sobne peči

Kotli za poljske kuhinje

Zajemalke in lopate

Puščice iz rdeče in sive zlitine

Najnovejše modele plaščev in oblek pri

Walcher

CELOVEC-KLAGENFURT

10. Oktober-Str. 2, tel. 22-73

ZAPLOTARSKKE PRAVDE

Zaplotarji niso bili posebni pravdarji. Izancev niso dosegli v prebrisanosti, še celo v trdoglavosti ne. Tudi šaljivim in samoglavim kobariškim Kotarjem niso zrastle do pasu. Morda bi jih mogli primerjati starodavnim Abderitom, ki so se pravdali za oslovo senco leto in dan. Če bi se pravdali za njegovo dlako, bi jim ne zamerili, ker se iz nje da napraviti vsaj skromna odeja za kakega otročka.

A ena izmed Zaplotarskih pravd je bila tako znamenita in zanimiva, kakor je nisem niti bral niti slišal nikjer drugod. To je bila pravda za ocvrta jajca.

Pravda za ocvrta jajca

Miha Gašperon iz Zajčjega sela je bil najznamenitejša osebnost pod zvonom zaplotarske župnije. Imel je obširno posestvo — gozdove, listnike, travnike, senožeti, njive, zasajene s krompirjem, bobom, fižolom in posejane s koruzo, ječmenom in ržjo. Redil je po 15 govedih in po 20 ovc.

Trikrat je pil poročen, tri žene je pokopal. Prva, Katrica je umrla pet let po poroki. Ker ni imela otrok, je Miha z njo grdo postopal, da je dobila jetiko in legla v prezgodnji grob. Druga, Mičika je imela na prvem porodu dvojčke, a sta oba ljubezniva otročka po 14 dneh umrla. Čez leto dni je zagledala luč sveta Metka, edina hčerka, ki je ostala pri življenju. Pri naslednjem porodu je Mičika porodila mrtvega fantiča in od tedaj bolehal in čez pol leta šla za Katrico. Tretja žena, Marjanca je bila zdrava kot hren in čvrsta kakor srna, a otrok ni imela. Petindvajset let je gospodinja Gašperonu. Pred letom dni se je pa prehladila, dobila pljučnico, ki jo je v dveh dneh spravila na mrtvaški oder.

Sedaj si je Miha želel četrto ženo. Mlada in lepa naj bi bila: Če bi imela še primerno doto, bi bilo Gašperonovo veselje še večje. Šestdesetletni ženin je bil znan kot skopuh in lakomnik. Večjega ni bilo v Zaplotarskem občestvu. Če je kam potoval, je navezal hleb koruznega kruha v prt in ga nosil tudi tri dni s seboj. V sukničjeve žepce je pa nasul kuhanega fižola ali boba in se z njim hra-

Vseh vrst mrzlo trajno kodranje.
Zajamčeno naravno valoviti
in kodrasti lasje.
EDINSTVENO NA KOROSKEM
Frizerski salon
„Serkonig“
CELOVEC—KLAGENFURT
Stauderplatz

nil. Zgoditi se je moralo kaj posebnega, da si je privoščil v kaki gostilni kozarec vina ali jedačo.

Šaljivec cestar Smodin Peter je poznal Gašperona do dna duše. Poznal je tudi njegovo praznoverje. Dedec je verjel v čarovnice in druge marnje veliko bolj kakor v verske resnice. Če je zjutraj videl lezti polža od leve na desno čez pot, je bil prepričan, da se mu oni dan vse delo posreči. Če je bilo obratno, je mislil, da se mu vse ponesreči. Verjel je v zakopane zaklade v starih gradovih, ki jih straži hudobec. Kdor zna zaklad zagovarjati in peklenska odpodi, dvigne lahko neizmerno bogastvo.

Ta Smodin je nasvetoval Gašperonu, naj na kresni večer gre kopat zaklad v Trilekov stari, na pol podrti grad. Če bo zelo bogat, dobi vsako mlado dekle za ženo. Tudi nečakinja gostilničarja Mlakarja, Ančka, ki je doživela šele 20 pomladi in je lepa in cvetoča kot roža, ga vzame.

Dedec je z vnemo poslušal Smodina in storil vse po njegovem navodilu.

Preden je pa prišel kresni večer, je Gašperon gnal vole na semenj v Ajdovščino, jim tam dobro prodal in v vročem popoldnevu koračil po beli prašni cesti proti Colu. Žejalo ga je, da je bilo joj. Suhi fižol in koruzni kruh se mu je ono popoldne ustavljal. Voda mu ni prijala. Tako se je zgodilo, da je stopil na Colu v Masletovo gostilno in naročil četrto litra vina, štiri ocvrta jajca in kos belega kruha.

Gostilničar Masle se je čudil, ko je zagledal Miha Gašperona v svoji gostil-

ni, a mu je postregel z veseljem kakor vsakemu drugemu gostu.

Lačni in žejni Gašperon je slastno požvil jajca in kruh in popil vino. Medtem je Masleta poklical hlapec v hlev, ker je konja nekaj napenjalo. Miha je čakal dokaj dolgo, da se Masle vrne. Ko ga pa le ni bilo, se je ujezil in odšel, ne da bi poravnal račun.

„V uho me piši! Ne bom te čakal, Masle počasni!“ si je mislil, ko je korakal po cesti. „Hotel sem ti pošteno poravnati račun, a te ni bilo in te ni bilo. No, tako bom pa nekaj prihranil.“

Bil je zadovoljen sam s seboj in s svojimi dnevnimi uspehi. In ko se je proti večeru vrnil na svoj dom na Zajčje selo, bi bil skoraj zavriskal, tako je bil vesel in dobre volje.

Hčerka Metka ga je radovedno vprašala: „Kaj se vam je pripetilo, oče, da ste tako radostni?“

„Ženil se bom. Ali nisem fant od fare? Vdovec je za deset fantov,“ se je Miha smejal in sedel na klopi pred hišo.

„Tudi jaz se omožim. Dovolj sem stara. Ali mislite, da bo čakal Groznikov France večno name?“

„Kaj govoriš o tej bajtarski revšini? — Preskrbim ti bogatega ženina, ki bo imel dosti blaga in hišo v štuka dva,“ je modroval Miha.

„France res ni gruntar. Je pa priden, delaven in podjeten. Skromno je njegovo domovanje. A pomaga si s tesarstvom. V naših hribih ni boljšega tesarja. Jeseni in pozimi pa še zbira poljske pridelke in jih pošilja v Trst, kakor jih vozi Sajovic iz Podkrajja. Že lepe denarje si je privarčeval. Veliko bere in mnogo ve in zna, kakor malokdo pod zaplotarskim zvonom.“

„Sama baharija ga je. Jaz ga ne maram za zeta.“

„Jaz pa ne vzamem drugega. France bo moj mož in amen,“ je odvrnila odločno Metka in šla v kuhinjo.

*

Gostilničar Masle je debelo gledal, ko ni bilo o Miha Gašperonu ne duha ne sluha.

„Vražji skopuh in lakomik. Pobrisal jo je, ne da bi plačal ocvrta jajca, kruh in vino.“

Namerilo se je, da je prišel proti večeru k Masletovim na pol litra vina Muhar Andrej, vpokojni orožniški stražmojster, ki se je v zreli moški dobi poročil s trgovko Micko Lazarjevo. Ker je poznal vse kazenske postave in s pridom prebiral civilne zakone in dajal ljudem razne nasvete v pravnih zadevah, so mu nadejali priimek „kmečki doktor“.

Masle je potožil Muharju svojo nezgodo z Mihom Gašperonom.

„Toži ga! Skopega dedca je treba naučiti kozjih molitvic. Toži ga za ocvrta jajca! Pomisli, da bi se iz jajc, ki jih je Miha Gašperon pojedel, zvalili piščanci in ti dorasli v kokoši in znesli jajca in iz teh bi se zopet zvalili piščanci. Mislim, da dedca lahko tožiš vsaj za 200 kron.“

Tako je modroval Muhar Andrej. Masle ga je verno poslušal in naposled pripomnil: „Jaz se na pravde ne razumem. Ti si v teh poslih več. Sestavi tožbo, da jo pošljeva na sodišče! Dedec res zasluži, da ga naučiva kozjih molitvic zaradi njegove skoposti.“

Muhar si ni dal reči dvakrat, naj sestavi tožbo zoper Miha Gašperona. Tako drugo jutro jo je predložil Masletu v dveh izvodih v podpis, kolekoval in naslovil na „visoko“ sodišče v Vipavi.

„Kaj naj ti pa plačam za trud in delo?“ je vprašal Masle.

„Saj veš, da ne zahtevam ničesar,“ je odvrnil Muhar. „Ko bo pravda končana, se bova že zmenila.“

*

Ko je čez teden dni Gašperon prejel od sodišča tožbo in vabilo na razpravo, se je prestrašil bolj, kakor če bi ga gonila kaka čarovnica na Klek.

„Lepa je ta! 200 kron naj plačam mesto pol krone! Tj presneta ocvrta jajca! Kdo bi si mislil, da mi Masle tako zagode!“

Ves dan je hodil pobit in žalosten po svojih dnevnih poslih.

Metka je to opazila in ga vprašala: „Kaj vam pa je, oče? Ali se vam je kaj pripetilo? Morda se je nevesta skujala?“

„Kaj se boš iz mene norčevala? — Masle me toži za ocvrta jajca. 200 kron zahteva zanje?“

„Kakšna ocvrta jajca?“ je radovedno vprašala Metka.

„Pri Masletu na Colu sem oni dan pojedel štiri ocvrta jajca, kos belega kruha in spil četrto litra vipavca. Ker gostilničarja ni bilo dolgo iz hleva, kamor ga je poklical hlapec k bolnemu konju, sem odšel, ne da bi plačal. No, sedaj me pa Masle toži in zahteva 200 kron.“

„Morda pa zadeva ni tako nevarna kakor si jo predstavljate. O tej tožbi povem Groznikovemu Francetu. Gotovo vam bo kaj pametnega svetoval, kako se izmotate iz pasti.“

„Ne verjamem. Masle je bil gotovo pri kakem učenem odvjetniku. Zelo spretno in zvito je sestavljena tožba.“ je razlagal Miha Gašperon. „Pa naj pride tisti tvoj Groznik k meni, da prebere tožbo. Kar danes zvečer naj pride, da se pomeniva!“

„Dobro. Povem mu in ga povabim sem,“ je zadovoljno dejala Metka.

Zvečer je res prišel Groznikov France k Gašperonu. Sedel je za mizo v družinski sobi in učeno bral Masletovo tožbo. Ko je končal branje, je smehljalje pripomnil:

„Tole pravdo je pogruntal kmečki doktor Muhar Andrej. Ne rečem, da bi ne bilo v njej nič soli. O ne! Še celo precej zvita in premetena je. A upam si ugnati tega kmečkega doktorja v kozji rog. Toda le pod enim pogojem vas rešim pravdarske skrbi. Metko mi daste za ženo še to leto. Napravite ji spodobno balo in izplačate 1000 kron dote, oče Gašperon.“

Gašperon je zašel v precep. Pogajal se je in hotel doto znižati, a Groznikov France je zgovorno dokazoval, da je vsaj 1000 kron za tako veliko domačijo častna dota. Ljudje ne bodo obirali ne tasta ne zeta ne Metke. Tost se bo postavil in lahko potrkal po prsih:

„Zdaj pa imate nevoščljivci. Ali mi morete še očitati, da sem skopuh? Ne in ne. Metki sem dal lepo balo in doto. Vsi smo zadovoljni: jaz, zet in Metka.“

Rad ali nerad se je Gašperon udal zgovornemu Francetu Grozniku, ki je vprašal, kdaj bo razprava.

„Na 24. maja sem vabljen k obravnavi.“

„Dobro! Dan poprej me opozorite, da grem gotovo k sodišču in vam pomagam, da kmečki doktor ne bo zmagal.“

*

Gašperon se je pomiril in čakal na znamenito razpravo. Tisti večer pred njo je obvestil Groznikovega Franceta, naj bo drugo jutro že ob šesti uri pripravljen na odhod k sodišču, ker morata biti vsaj točno od devetih pred sodnim starešinom Nosanom. Zamuditi ne smeta! Dve in pol uri hoda je do Vipave. Torej naj pazi, da gre pravočasno od doma!

Ko je drugo jutro posijalo sonce na vrhove gora, se je Gašperon že odpravil od doma. Ko je stopal mimo Groznikovega doma, se je France na dolgi nji, lučaj od hiše, pripogibal in hitro nekaj sadil.

„Kaj pa delaš, France? Ali še ne pojdeš? Čas hiti,“ je priganjal Gašperon.

„Pol mernika kuhanega boba sem že nasadil. Še pol mernika ga moram nasaditi,“ je svoje razlagal Groznikov France.

„Pojdi, pojdi, ti in kuhani bob!“ se je jezil Gašperon.

„Le pojdite, oče Gašperon! Kmalu pridem za vami,“ je dejal France in urno nadaljeval s svojim delom.

*

Gostilničar Masle in Miha Gašperon sta sedela na klopi v razpravni sobi okrajnega sodišča v Vipavi. Bližala se je deveta ura. Sodni starešina Nosan je

že sedel za mizo. Suhi zapisnikar Petrič Anton je nejevoljno čakal.

„Če tvojega bodočega zeta v petih minutah ne bo, pričnemo razpravo,“ je omenil Nosan.

„Pride, gotovo pride,“ je trdil Gašperon, sedel kakor na trnju in gledal, kdaj se vrata odpro in vstopi Groznik France.

In ravno, ko je bila ura devet, je pripotal v sobo in glasno in prešerno pozdravil sodnega starešino, zapisnikarja in gostilničarja Masleta.

„Kod si pa lazil tako dolgo? Če bi te pričakoval tu štefan vipavca, bi bil gotovo eno uro pred določenim časom tu. Tako smo pa morali nate čakati.“

„Ne zamerite, gospod sodni starešina! Preden sem odšel semkaj, sem moral nasaditi mernik kuhanega boba,“ je smeje omenil Groznikov France.

„Pojdi, pojdi,“ se je hudomušno zasmel sodni starešina in udaril s pestjo po mizi. „Od kdaj pa kaj zraste iz kuhanega boba?“

„Nikoli, gospod starešina. Od kdaj pa se iz ocvrtih jajc vale piščanci?“

„Nikoli!“ je odvrnil sodni starešina Nosan. „Ali misliš, da sem bedak in bom nasedel kmečkemu doktorju Muharju?“

„Ne zamerite, gospod Masle. Tu imate eno krono za jajca, kruh in vino. Ni sicer zapitek toliko vreden, a naj bo nekaj naplačanega!“ je dejal Groznikov France in plačal Masletu Gašperonov zapitek.

„Pravda za ocvrta jajca je končana,“ je dejal gospod sodni starešina Nosan. „To pot jo ni pogodil kmečki doktor. Kuhan bob in ocvrta jajca. Kuhan bob je za zelodec, ocvrta jajca tudi. Iz kuhanega boba ne zraste nič, če ga sadiš. Iz ocvrtih jajc se ne vale piščanci.“

Gospod Nosan se je prešerno zasmel, pobral spise in odkorakal v svojo sobo, si nabasal pipo tobaka in začel kaditi.

„To je najznamenitejša pravda, kar sem jih kdaj reševal,“ je mislil gospod Nosan in se znova smejal.

*

Jeseni sta se poročila Metka in France. Miha Gašperon je držal besedo, dal lepo balo in 1000 kron dote.

Sam ni imel sreče s četrto ženo. Mlade ni dobil, ne Ančke ne kake druge. Na kresno noč je izkopal mesto zaklada zaboje črepinj, katere mu je podstavil Smodin. To ga je tako osmešilo pri Vipavcih, Rovtarjih in Gorjancih, da ni dobil neveste. Ujezil se je in čez leto dni izročil premoženje Groznikovemu Francetu, gospodarstvo si je pa pridržal do smrti.

POPRAVILA VSEH VRST
radio-aparatur, gramofonov,
likalnikov in drugo
pri

HANS KREUTZ
Kramergasse 11, tel. 21—73

Rešitev križanke „Inserenti Koroske
Kronike“

Vodravno: 1 ura; 4 POMONA; 8 bob; 11 PETER DE CILLIA; 15 dek-lina; 21 Oto; 22 Grk; 23 dok; 25 GROHAR; 26 RADLMAYR; 31 a, a; 32 kanon; 33 omara; 34 odeja; 35 bo; 36 e, e; 37 klas; 41 jasa; 42 kg; 44 RAVNIKAR; 46 Kač; 49 re; 50 in; 52 črno; 54 sad; 56 li; 57 FAHRNBERGER; 64 bob; 65 aga; 67 SKOFIČ; 69 ar; 70 Odesa; 72 Noe; 74 javor; 77 Urija; 78 d, č; 79 Tatar; 90 n, l, n; 82 letos; 84 Ana; 95 r, r; 86 sod; 87 SAMONIG; 89 DIETMAR WARMUTH; 95 Trg; 96 MUSIL; 97 Java.

Navpično: 1 ud; 2 re; 3 a, c; 4 pl; 5 Olga; 6 Mira; 7 Oak; 9 od; 10 beg; 11 por; 12 etapa; 13 tod; 14 ponev; 16 KRONASSER; 17 lom; 18 iha; 19 narek; 20 ara; 23 da; 24 KOENIG; 27 moj; 28 Ada; 29 yes; 30 rja; 32 koro-bač; 37 M. K.; 38 Krf; 39 Lea; 40 sir; 42 Kč; 43 grba; 45 rak; 47 ali; 48 Čič; 51 n, n; 53 no; 55 do; 58 hvala; 59 baron; 60 er; 61 gora; 62 edino; 63 re-ja; 65 alt; 66 Ant.; 68 falot; 71 sa; 73 o, a; 75 vem; 76 Oto; 78 drei; 80 NSU; 81 NDH; 83 sit; 85 ris; 88 gr.; 89 du; 90 t. l.; 91 aj; 92 Ra; 93 w, v; 94 a, a.

Bolezni pri pujskih

Mlekarstvo in svinjereja sta pri današnjih cenah ona dva dela naše živinoreje, ki se nekako še najbolj izplačata in je tudi verjetno, da se bosta mlekarstvo in svinjereja najbolj izplačala v bližnji bodočnosti.

Zaradi povečane reje svinj in zaradi razmeroma velikih izgub, ki so nastale v svinjereji v preteklem letu zaradi živčne ohromelosti pri svinjah, je verjetno, da bo letos povpraševanje po mladih pujskih precej veliko. To pa bo seveda vplivalo tudi na ceno. Zato je važno, da čim bolj poizkušamo preprečiti vse izgube pri mladih pujskih zaradi raznih bolezni. Ako pa hočemo boleznim preprečiti in ako hočemo boleznim zdraviti, moramo boleznim tudi poznati.

Pri mladih pujskih moramo poznati predvsem one boleznim, ki se pri njih pojavljajo kot nekake kužne boleznim, to se pravi, da ne obolijo le posamezne živali, ampak oboli na teh boleznim naenkrat večje število živali. Vendar pa te boleznim v resnici niso kužne boleznim, ker do sedaj še ni bilo mogoče ugotoviti nikaškega kužnega povzročitelja, torej kuživa ali bakterij v telesu obolelih živali. Boleznim, na katerih obolijo te živali se prenašajo same po sebi od živali na žival. Pač obolijo živali na teh boleznim zaradi posebnega nagnjenja do teh bolezni ali pa zaradi napak pri reji in zaradi nepravilnosti pri ureditvi hleva. Zato se včasih te boleznim pojavljajo vedno le v enem in istem hlevu, medtem ko jih v sosednjem hlevu nikoli ni.

Vzroki bolezni

Prvi predpogoj zdravja mladih živali v hlevu je pravilna reja. Ta reja naj bo čim bolj naravna, ker le taka reja more utrditi živali proti škodljivim vplivom krme in vplivom podnebnih razmer, to je mraza, vlage in vročine. Važno je seveda, da je tudi hlev urenjen tako, da naravno rejo, to je odpornost živali povečava, ne pa manjša. — Ako pa nam živali obolijo, se moramo najprej zavedati, da so verjetno vzroki bolezni v zunanjih okolnostih, v neprimerno urenjenem hlevu in v napačnem krmljenju. Saj se vse te boleznim veliko bolj često pojavijo v vlažnih hlevih kakor pa v suhih hlevih. Živali nadalje preje obolijo v hladnem letnem času kakor pa v toplem letnem času. Živali obolijo tudi večkrat, ako nepravilno in prehitro preidemo od ene krme k drugi in od enega načina krmljenja k drugemu. Zelo često obolijo mladi pujski tudi, ako jih nepravilno in kar naenkrat odstavimo; kar naenkrat dobijo nato pujski drugo krmo, kar mora seveda nujno vplivati na obolenje mladih živali.

Vse naštetu povzročajo prehlajenje živali, ki nato hirajo in postanejo slabokrvne. To vse pa spet izredno manjša in slabi odpornost živali proti raznim boleznim klicam, proti raznim bakterijam, ki se naselijo v živalskem telesu. Zaradi male ali pa nikake odpornosti telesa se nato bakterije hitro razvijajo in pojavijo se razne kužne boleznim, za katere si nato nikako ne moremo razlagati, od kod so bile zanešene. Tudi prave kužne boleznim nastanejo torej v glavnem zato, ker živali nimajo nikake prave odpornosti proti razmnoževanju in proti vplivom raznih bakterij v telesu.

Živali, ki obolijo zaradi nepravilne reje, navadno kašljajo, nerade žrejo, imajo že na zunaj, to je na koži in na dlaki bolezenski izgled, to je videz bolnih živali. Obolele živali dobijo včasih drisko, včasih pa spet blato ne gre od njih in je trdo. Pod kožo nastanejo razna vnetja veznega staničja, kar se na zunaj javlja v tem, da izgledajo mlade živali kakor bi bile sajaste, to je namažane s sajami.

Pri tako obolelih živalih postajajo motnje in nepravilnosti pri prebavi vedno večje, nekega dne obolijo nato živali še na vnetju pljuč, na črevesnem katarju ali tudi na oslavljenju srca ter končno poginejo.

Vsak svinjerejec je gotovo že pri lastni reji mogel opaziti vse opisane znake na mladih pujskih. In ko živali poginejo, so že preje prenesle povzročilce bolezni tudi na druge živali v hlevu. Te živali zaradi nepravilne reje tudi nima-

jo zadosti odpornosti v sebi in tako obolijo živali druga za drugo, mi pa pravimo, da pri svinjereji pač nimamo sreče.

Ako se v kakšnem hlevu pojavijo slučajni kakor so opisani, je to znak, da je treba v teh hlevih temeljite pomoči, ako hočemo izboljšati stanje naše svinjereje, ako hočemo „priti do sreče“ pri svinjereji. Najprej ne pomaga drugega kakor da vse shirane in oslabele živali čimprej odstranimo iz hleva. Najbolj priporočljivo je, da te živali pokoljemo. Ako pa tega iz enega ali drugega razloga ne napravimo, moramo pa — brezpogojno — bolne živali ločiti od zdravih živali in nato med enimi in drugimi ne sme biti nobenega stika. Že to je napaka, ako bolne in zdrave živali krmi in oskrbuje ista oseba in ako dobivajo bolne in zdrave živali krmo iz istih posod.

Nadaljna in res prava odpomoč pa je nato v tem, da popolnoma spremenimo način reje, da pravilno uredimo hleve, da dovolimo živalim zadosti gibanja na prostem in da poskrbimo za zadostno količino rudninskih snovi v krmi.

Mehkocostnost (rahitis)

Ena najpogostejših bolezni, ki se pojavljajo zaradi nepravilnega krmljenja, je mehkokostnost ali rahitis. — Kostim potrebujejo za svojo rast večje količine apna in fosforja. Ako teh potrebnih količin živali ne dobijo v krmi, se začnejo kazati znaki te bolezni, ki so: mladi pujski ližejo zid, lesene predmete in se ližejo ter obgrizujejo tudi medsebojno. Zgodi se celo, da si pujski medsebojno obgrizujejo in tudi odgriznejo ušesa in repe. Nadalje taki pujski pijejo gnojnice, kmalu hodijo kakor napol hromi in imajo zaradi bolečin v nogah negotovo hojo, noge pa postanejo ukrivljene. — Kmalu nato se povečajo lične kosti, zlasti pa gornja čeljustnica, nosne kosti pa se zmanjšajo in živali začnejo težko dihati. Take živali nato slabo žrejo, pojavijo se tudi težkoče pri žvečenju in požiranju krme.

Tej bolezni odpomoremo s pravilnim krmljenjem ali s češčim gibanjem živali na zraku in soncu. Takoj ko se ta bolezen pri mladih pujskih pojavi, jim moramo dati fosforno-kislino klajno apno, koristijo pa tudi male količine ribje moke ali ribjega olja. Vendar pa tudi pri tem ne smemo pretiravati, ne smemo dati več kot 100 gramov ribjega olja, ker bi drugače to škodovalo mladim živalim. Rahitične živali čimprej opitamo in jih zakoljeno, nikakor jih ne smemo imeti za plemo. Sicer rahitične živali redko poginejo, vendar pa ne bomo imeli nikdar pravega uspeha pri svinjah,

Svobodni sindikati pričenjajo z delom

Mednarodna zveza svobodnih sindikatov se pripravlja na svoje delovanje. Sedaj so pričeli sestavljati osebe za sedež organizacije v Bruslju. Imenovali so že načelnika tiskovnega oddelka, ki je Anglež. Preiskovalni in gospodarski oddelki pa bo vodil neki Američan. Skupno bo delalo na sedežu Mednarodne zveze svobodnih sindikatov od 40 do 50 ljudi. Pričakovati je, da bo sedež pričel delovati v najkrajšem času.

V zvezi s temi dogodki je bivši angleški minister za poljedelstvo in strokovnjak za sindikalna vprašanja, Fred Lee, podrobno orisal razliko med svobodnimi sindikalnimi organizacijami in sindikati v totalitarnih državah v naslednjem članku:

„Po nekomunističnem mnenju je glavna naloga sindikalnih organizacij, da poskrbijo za kolektivno sklepanje delovnih pogodb, ki naj skrbijo za koristi delavcev in njihove odnose z delodajalci.

Vsaka takoimenovana sindikalna organizacija, katere ustava se že vnaprej postavi na stališče, da je delodajalec nezmožljiv, pa naj bo to država ali zasebnik, ni neodvisno telo, ki naj bi skrbelo za izboljšanje življenjskih pogojev svojih članov. Zato sindikalne organizacije v Sovjetski zvezi niso organizacije, s pomočjo katerih bi si sovjetski delavci mogli izboljšati svoje življenjske pogoje. Ti sindikati nimajo moči, da bi se

ako bomo redili take živali za plemo, ki so imele v mladosti rahitično bolezen.

Driska

Pri popolnoma mladih pujskih se večkrat pojavi driska. Živali nehajo sesati, postanejo nekako žalostne in hitro hujšajo, kmalu nato pa poginejo. Z različnimi zdravilnimi sredstvi pridemo navadno prepozno, zato moramo poizkusiti, da bolezen preprečimo. — Ako smo to bolezen v svinjskem hlevu ugotovili, moramo breje svinje premestiti nekaj dni pred koncem brejosti v drug prostor. Breje svinje moramo krmiti z raznoliko krmo, kateri moramo dodati nekaj klajnega apna.

Sajavost

Večkrat se pojavijo pri mladih pujskih po vsem telesu izpuščaji temno rjave ali črne barve, vsled česar izgledajo živali kakor bi bile zamazane s sajami. Ta pojav je navadno znak raznih bolezni kakor so n. pr.: slabokrvnost, svinjska kuga, prehlajenje pujskov, ali črvi v črevesju. Še večkrat pa nam sajavost pujskov pove, da živali nepravilno oskrbujemo in da jih tudi nepravilno krмимо. Navadno je to znak, da dobijo živali preveč enostransko krmo in manjka zato v tej krmi nekaterih hranilnih snovi, ki so za rast telesa neobhodno potrebne. Navadno manjka v taki krmi apna in fosforja in temu moramo odpomoči z dodajanjem fosforno-kislega klajnega apna.

Razen naštetih je še več bolezni, ki se večkrat pojavijo predvsem pri mladih pujskih. Vse te boleznim seveda znatno znižujejo dobičkanost svinjereje in že večkrat se je zgodilo, da je ravno zaradi številnih bolezni pri mladih pujskih marsikdo prenehal s svinjerejo.

Treba pa je povedati, da bi se mogli ravno pri svinjereji izogniti boleznim vsaj v 90 od sto slučajev, ako bi oskrbovali živali z ljubeznijo, z neko preudarnostjo, ne pa površno in nekako prisiljeno.

Ako imamo živali v zdravih hlevih, ako so živali dosti zunaj hleva in na paši, ako so živali pravilno krmljene, vse to vpliva, da postanejo živali odporne proti številnim boleznim. — Razen tega nikdar ne dovolimo, da prihajajo v naš svinjak tuji ljudje in živali, pa če bi se s tako prepovedjo tudi komu kdaj zamerili. Niti zavedamo se ne, kakšni nevarnosti izpostavljamo dragoceno zdravje svojih živali, ko prihajajo tuji ljudje in še mogoče celo tudi tuje živali v naš hlev.

Ako pa so svinje zdrave, je prav gotovo, da pri današnjih razmerah dobimo ravno pri svinjah razmeroma dobre in velike dohodke. Razen tega pa nam dajejo svinje hitreje in tudi bolj poceni meso in mast za lastno gospodinjstvo kakor pa morebitni zakol teleta ali večje goveje živali.

König
BACKPULVER

PRI

Mauvec

Celovec-Klagenfurt,
Alter Platz 35

dobite tkanino, perilo, volno, vse potrebščine iz kvalitetnega blaga po res nizkih cenah

Padec cen

SPALNICA iz poljenega lesa žlahtnih vrst (grčast les, jesen, oreh i. t. d. politirana) S 3.800,—

samo v

TRGOVINI POHISTVA

KARL STADLER

Celovec-Klagenfurt,
Theatergasse 4

dikalne organizacije so tudi odgovorne za tako imenovano mobilizacijo javnega mnenja proti lenuhom in delomrznežem.

Sovjetski sindikati so šole komunizma, s pomočjo katerih prenaša partija svoje ukaze delavskemu razredu. Za to poskrbi vsevezni sindikalni svet, ki je na čelu vsega sindikalnega gibanja. Vse sindikalni sistem temelji na dejstvu, da so delavci vladarji v Sovjetski zvezi in zato ni prav nič treba, da bi se posamezni člani sindikalnih organizacij pripravljali na razne borbene ukrepe za svoje pravice. Vse metode sovjetskega sindikalnega sistema jamčijo Kremlju, da bodo vsi njegovi ukazi glede politike, gospodarstva in industrije slepo izpolnjeni.

S pomočjo svojega popolnega vpliva nad sindikati pa skuša Kremelj dobiti v svoje roke tudi vajeti čez vso politiko mednarodnega sindikalnega gibanja.

V upanju, da bo s tem pospešil soglasje med sindikalnimi organizacijami različnih držav, je Britanski kongres sindikalnih organizacij sklical mednarodno konferenco v Londonu od 6. do 17. februarja 1945, na kateri se je porodila svetovna sindikalna zveza.

Določena skupina teh sindikalnih organizacij pa je tedaj trdila, da predstavlja tudi one države, v katerih se sindikalno gibanje še ni razvilo in je slabotno. To pa je povzročilo zaskrbljenost med izkušeni zahodnimi sindikalnimi voditelji, kajti novi sindikati so se postavljali kar z milijonskim članstvom in ker ni bilo nobenega sredstva, da bi navedene številke kontrolirali, je nastala nevarnost, da bi na ta način prišle resnične sindikalne organizacije z resničnim številom članstva v manjšino.

Eden izmed prvotnih ciljev Svetovne sindikalne zveze je ta, da se predvsem podpre gospodarstvo v onih državah, ki so najbolj trpele med vojno. Namesto, da bi podpirali to politiko, so komunistični delegati storili vse, kar je bilo v (Nadaljevanje na 8. strani)

KUPUJEM

KOŽE IN KOŽUHOVINO

po najvišjih dnevnik cenah

Hans Ban

TRGOVINA Z USNJEM

Celovec-Klagenfurt, Osterwitzg. 4

Prevzamem kože tudi v strojenje.

Podjuna v luči zgodovine

Vzhodno od Roža se razteza ob dravskem bregu, od Apač do Žvabeka, obširna ravnina, ki se imenuje Podjunska dolina. Odkod pa pride ta izraz? Razložil sem že zadnjič, da pride to ime od rimskega mesta „Juena“. Marsikaterga bi morda zanimal tudi izvor tega zgodovinskega imena. Ime „Juna“ nosi gora, na kateri stoji zdaj cerkev sv. Rozalije. Listina iz leta 1106 jo imenuje „Junberch“, dolino pa „Junotal“. Celó glavna naselbina tega okraja, namreč Dobrla ves, nosi včasih v listinah to ime „Jun“. Pri Globasnici pa je stalo rimsko mesto „Juenna“, ki je istega keltskega izvora.

Ker je bila od leta 811. Drava za mejo med solnograško škofijo in oglejsko patriarhijo, je spadalo ozemlje šmihelske, škocijanske in dobrolske župnije pod Oglej. Ko je pa cesar Friderik I. 1461 ustanovil ljubljansko škofijo in ji podaril župnijo Šmihel z nekdanjo podružnico v Pliberku, je pripadal ta kraj pod oblast ljubljanskega škofa do preosnov cesarja Jožefa II., ki jih je leta 1786 pridelil lavantini škofiji. Po prestanku oglejskega patriarhata leta 1751 je prišla dobrolska dekanija (tedaj še dekanija, sedaj proštija) pod goriško nadškofijo do leta 1786, potem pa k lavantinski škofiji. Ko je škof Martin Slomšek premestil svoj sedež iz št. Andraža v Maribor leta 1859, so se končno spojile te župnije s krško škofijo, kakor so še tudi zdaj.

ŽUPNIJA DOBRILA VES

Do XII. stoletja so bile v vsej Podjuni dolini le tri župnije: v Šmihelu pri Pliberku, v Škocijanu in pa v Dobrli vesi. Tu je stala že pred letom 1106 Marijina cerkev. K njej so spadale leta 1154 tele podružnice: Goselna ves, Rikarja ves, št. Vid, Podjuna in Obirsko.

V drugi polovici XI. stoletja je živel bogat grof Kazelin, ki je imel svoja posestva od gore sv. Rozalije do Sel v škocijanski župniji: v Goselni vesi, Dobrli vesi, Kokinju, Pribli vesi in Lovanakah. Svoja posestva je izročil svojemu sorodniku oglejskemu patriarhu z namenom, naj se tam, kjer bo njegovo truplo pokopano, ustanovi samostan, da bi v njem menihi Boga prosili odpuščenja za njegove grehe. Kazelin je umrl na svojem posestvu v Goselni vesi.

Patriarh Ulrik je dal izkopati truplo umrlega grofa in ga prepeljati v Dobro ves, kjer ga je pokopal v Marijini cerkvi; pri tej cerkvi je ustanovil samostan za redovnike. Za vzdrževanje samostana je podaril patriarh Kazelinova posestva in vrh tega župnije: Rožek v Zgornjem Rožu, Škocijan, Šmihel pri Pliberku in Slovenji Gradec. V Dobrli vesi je podaril patriarh kanonikom zemljišče, kjer stoji samostansko poslopje, namreč hrib Krugl, bližnji hrib Holm, več kompleksov gozda in k temu pripadajočo desetino v Podjuni in Slovenjem Gradcu.

Duhovniki pri Marijini cerkvi v Dobrli vesi v začetku niso imeli strogo določenih pravil ali kánonov. Šele patriarh Peregrin jim je leta 1154 ukazal, naj se držijo reda sv. Avguština. Po spisih tega velikega cerkvenega učenika, ki je tudi sam s svojo duhovščino redovno živel in umrl leta 429, so že v VIII. in IX. stoletju sestavili tako imenovano „pravilo (ali regulo) sv. Avguština“. Po teh pravih živče korarje se imenovali regularne korarje ali avguštince. (Taki korarji so bili tudi pri sv. Hemi v Krški dolini, iz njih se je razvil sedanji stolni kapitelj.)

Korarski zbor je izvolil iz svoje srede predstojnika, ki se je v latinščini imenoval prepositus. Iz te latinske besede je nastala beseda prošt. Vsi so se oblačili v enako redovno obleko. Če je kdo izmed njih po svoji smrti zapustil kako lastnino, je ta pripadla samostanu. Ta se je gmotno vzdrževal iz dohodkov zemljišč, desetine in dajatev podložnikov, ki so prenehale z odvezo leta 1848, zemljišče pa se je deloma še ohranilo samostanu, ki je še sedaj največji posestnik v dobrolski okolici.

Franco je bil eden izmed korarskih proštov (1136—1138). Ob njegovem ča-

su odkupi grof Albert Tirolski z nekaterimi posestvi pri št. Danijelu cerkev sv. Lovrenca v Kamnu od dobrolskega prošta.

Janez I. (1266—1277); za njegovega vladanja podeli koroški vojvoda Ulrik III. samostanu patronsko pravico za cerkev v Globasnici, plemenita gospa Neža iz gradu Helenstein nad Kamniškim jezerom pa dovoli samostanu v Klopinskem jezeru loviti ribe z eno mrežo; tudi je podarila menihom tri kmetije.

Janez III. (1307—1322); podeli šmihelskemu župniku Livr. pl. Altenburg desetino v Dobu, ta pa mu z dovoljenjem arhidakona Alberta pripomore zopet do zavetništva globasniške cerkve; pridobi 1308 tudi pravico ribarjenja v Jezernici in 1316 v polovici Goselskega jezera.

Nikolaj Witzig (1363—1377); sklene molitveno zvezo s šentpavelskim samostanom.

Ulrik Christendorfer (1387—1405); odkupi od avstrijskega vojvode Alberta stare pravice za samostansko oseboje. Leta 1403 kupi kmetijo na Juni, med Ženekom in Hudim gradom, t. j. sedanje Gradičnikovo posestvo.

Krišt. Mosburger (1421—1444); kupi stolp in dvor od pivovarnarjev v Žitari vesi (menda sedanje Miklavčevo posestvo). Imel je sitnosti z roparskimi vi-

tezi na Rebrci, katere je cesar Friderik 1441 kaznoval.

Lavrencij (1445—1479); s patriarhom Ludovikom, kateremu so Benečani ugrabili Oglej, je stal na strani protipeža, ki mu je podaril razne pravice. Ob njegovem času so, kakor božja kazen, pridrli Turki čez Jezerski vrh leta 1473; zato hiti utrditi samostan z nasipom in obzidjem. Ko so Turki po treh letih zopet vdrli na Koroško, to pot čez Trbiž, so 14. oktobra brez uspeha naskakovali utrjeni samostan.

Lenart II. Hodiški (1480—1490); imel je izreden talent; vojaško znanje je pokazal, ko je utrdil samostansko poslopje v Dobrli vesi zoper Turke, tudi skraj vse tedanje cerkve je v podstrešju zavaroval s strelskimi linami, odlikoval se je po veliki učenosti, diplomaciji, zato ga solnograški kanoniki izvolijo (1495—1519) za svojega prošta in potem za nadškofa. Potem sledijo neki drugi prošti in voditelji dobrolskega samostana, kateri nimajo pravega zgodovinskega pomena.

DOBROLSKI SAMOSTAN V POSESTI JEZUITOV (1602—1773)

Korarski zbor v Dobrli vesi je zašel v dolgove, tako da mu je vlada morala postaviti kuratorja v osebi ljubljanskega škofa Taučarja (1588—1593).

Luteranski duh šestnajstega stoletja pa je zrahljal disciplino korarjev. Zato

se je vlada začela vmešavati v samostanske zadeve in nadzorovati izvolitev proštov. Ko pride oglejski patriarh Barbaro v jeseni leta 1593 na svojih vizitacijah obiskat tudi Dobro ves, kar se prej že sto let ni zgodilo, je našel samostan v zelo slabem stanju, tako glede bogoslužja kakor tudi glede uprave. Dal je duhovščini celega okraja potrebnih navodil. Kmalu potem, za časa prošta Bertisa (1591—1599), so vdrli hudobneži v samostan in ga popolnoma oropali vsega premičnega blaga. Ukradli so celó mašne obleke, urbarije, stara pisma ter napravili, kakor je znano, za 500 zlatnikov škode. Ko je Bertis odšel v Trst za škofa, se je zadnji dobrolski prošt Kobel v treh letih svojega vodstva z vsemi močmi trudil, da bi ohranil obstoj samostana, a nenadna smrt mu leta 1602 prepreči izvršitev njegovih namenov.

Redovni korarji so pač zopet izvolili Matijo pl. Staudacha za prošta, in sicer v prisotnosti podložsterskega opata kot zastopnika oglejskega patriarha, a brez vladnih zastopnikov; vlada pa ga ni priznala in mu je prepovedala izvrševati proštovski službo. Poldrugo leto je trajal preprič o veljavnosti izvolitve. Patriarh oglejski je bil na strani kanonikov, ki so se sklicevali na svoje stare privilegije, vlada pa volitve ni priznala, ker se je vršila brez vladnih zastopnikov, stvar je prišla pred papeža, ki pa je prav ta čas zbolel. Akti so čakali rešitve v Rimu, do papeževega okrevanja. Takrat je bil v Gradcu deželni knez nadvojvoda Ferdinand, poznejši cesar, vnet katoličan, v št. Andražu v Labudski dolini pa za škofa Jurij Stobej pl. Palmaburg (1584—1618). Tega vsestransko delavnega škofa si je izbral nadvojvoda za svojega tajnega svetovalca in celó za svojega namestnika v notranjeavstrijskih deželah. Ker je bila njegova škofija zelo majhna, se je pač lahko preselil v Gradec, da je tam vodil državne posle. Predvsem je bilo škofu pri srcu, da zatre prodiranje luteranstva in da vpelje zopet katoliško vero. Treba je bilo izgnati luteranske predikante. Držal se je načela: „Podložnik naj bo tiste vere kakor njegov gospod!“

Kdor hoče pristopiti h protestantski veri, naj se izseli! Poklicati je treba jezuite, jim izročiti šole za vzgojo duhovnega naraščanja, ustanoviti v Celovcu jezuitski kolegij, za vzdrževanje pa naj se porabi posestvo korarjev v Dobrli vesi, katerih samostan naj papež zatre. Tako je svetoval nadvojvodi.

Stobejev predlog je uspel. Leta 1604 so že prišli jezuiti v Celovec. Nadvojvoda pa ni čakal, da bi papež dobrolski samostan zatrl, ampak je kar na svojo pest poslal v začetku avgusta leta 1603 svojega deželnega glavarja grofa Nogarola v Dobro ves in z njim dva jezuitska patra, da prevzamejo vse samostansko premoženje.

V Rimu niso mogli verjeti, da je nadvojvoda s silo ugrabil samostansko premoženje. Zelo sitno je bilo za papeževega poslanika grofa Porcio, ko je obrazložil vojvodu „pomoto zasedbe“. Vojvoda je videl, da je posegel v cerkvene pravice, in bil pripravljen odpoklicati ona dva jezuita iz Dobrle vesi in oddajo preklicati. Tudi jezuitski predstojnik je bil voljan, se dobrolskemu samostanu odpovedati. Vso zimo so hitela pisma od dvora do papeža in patriarha; končno je papež zbor redovnikov v Dobrli vesi z odlokom z dne 5. aprila leta 1604 razpustil in dovolil, da se porabi samostansko premoženje za jezuitski red.

(Dalje prihodnjic)

Pomen bele gorčice v medicini

Kakor česen, tako je prišla polagoma v pozabljenje tudi bela gorčica. In kakor je ruski učenjak Tokin pripomogel česnu spet do velike slave, tako so bili na drugi strani francoski zdravniki tisti, ki so dvignili ugled bele gorčice ali gorjušnice na polju zdravstva.

Kaj je neki na tej gorčici, da so ji začeli zopet peti slavo? Predvsem moramo vedeti, da ima ta rastlina v svojem semenu poleg mastnega tudi mnogo eteričnega olja, ki vpliva zelo dražljivo na prebavne organe. Poleg tega vsebuje še glikozide, encime in alkoholoide. Seme bele gorčice je svetlorumeno, včasih tudi rdeče-rumeno ter ima v premeru velikost en do dva milimetra. Za zdravilne namene mora biti seme kolikor mogoče sveže in dobro prečiščeno od nečistih primesi.

Jemljemo ga navadno po eno do dve čajevi žlici, dva do trikrat na dan pred jedjo. Semena pa ne smemo zgrizti, temveč suhega z žlico nasuti v usta in s požirkom vode ali druge tekočine (čaj) zaužiti.

Pri katerih boleznih je gorčica priporočljiva? V prvi vrsti tam, kjer črevo preslabo deluje, nadalje pri napenjanju in pri raznih kroničnih katarjih želodca in črevesja, bodisi tankega ali debelega. Dobre učinke ima pri zastoju žolča v žolčnih vodih in žolčnem mehuru ter pri vseh posledicah, ki izvirajo iz teh obolenj. Akoravno ne moremo trditi, da je gorčica nekakšno čudežno zdravilo, je vendar imela že presenetljive uspehe včasih tam, kjer druga zdravila niso imela zaželjenega učinka.

Kakor že vemo o raznih zdravilnih rastlinah, da imajo svojo posebno zdravilno moč v svojih eteričnih oljih, ki uničujejo razne klice in tudi bacile nevarnih bolezni ali pa jih vsaj tako oslabe, da ne morejo prav razvijati svojih strupov v napadenemu telesu, tako je tudi z — gorčico! Nebroj zdravih in tudi nevarnih klic mrgoli po črevesnem kanalu, kjer imajo svoja skrivališča. In kakor česen ali druga moderna zdravila, tako jim tudi gorčica, ko pride v črevo, napove srditi boj...

In črevesa stopajo učinkovite snovi gorčice v krvni obtok, tako da prodrejo v vse organe in vsako tkivno stanico človeškega telesa. Zato ni čudno, ako vidimo včasih presenetljive uspehe tudi pri boleznih, kot so išijas, revmatizem in razne nevralgije in končno tudi mnoge kožne bolezni.

Na ta način si razlagamo tudi prilične uspehe pri bronhijalni astmi, ko ve-

mo, da prihajajo omenjena eterična olja po krvnem potu tudi v pljuča oziroma v bronhije. Isto tako je pri obolenju ledvic in končno tudi srca. Vsled obolenja teh organov zastaja voda v telesnem tkivu. Po zauživanju gorčice pa začne močno delovanje ledvic, ako imajo še dovolj odporne sile, in vodenica začne splahnjevati, srce se umiri...

Slično kot česen vplivajo sestavine od gorčice pri sklerozi ali poapnenju žil odvodnic. Gorčica pa ima še to prednost, da nima nobenega neprijetnega duha kot ga ima česen. Poapnenje žil nima vzroka svojega nastanka samo v obrabi žilnih sten, temveč tudi v nekem samozastrupljenju (autointoksikacija), ki ima najčeseje svoj izvor v črevesu. Ako pa pripravimo črevo do pravilnega delovanja in ga potom učinkovitih sredstev kakor so eterična olja in še morda drugi, dosedaj nam še neznan činitelji, očistimo nevarnih klic, tedaj bodo izginile ali bodo vsaj zmanjšane tudi težave, ki se pojavljajo pri sklerozi.

Nešteti so slučajji, kjer je bela gorčica — v obliki semena — pokazala svoj odlični učinek kot zdravilo, akoravno je tu in tam docela odpovedala in to predvsem tam, kjer je bolezen nastala iz popolnoma drugega vzroka. Tudi svežost semena je važna, kajti prestaro seme polagoma izgublja na svoji moči!

Gorčico lahko jemljemo skozi več tednov brez vsake nevarnosti, toda ne smemo jo poprej zmlati ali grizti, sicer bi bil njen dražilni učinek na prebavne organe premočan in radi tega tudi škodljiv.

V nasprotju s črno gorčico, ki jo uporabljajo še danes v obliki gorčične moke samo za obkladke in obliže, je bela gorčica postala spet odlično uotranje zdravilo, kakor je bila že pred davnimi časi. Zato bi naj našla tudi pri nas svoje mesto, ki ji gre drugod po svetu!

Dr. e.

Koroška deželna požarna zavarovalnica

CELOVEC—KLAGENFURT, Alter Platz 30

Da izpolnimo željo svojih članov, smo otvorili v

Velikovcu — Völkermarkt, Hauptplatz

okrajni zavarovalni urad.

Okrajni zavarovalni uradi:

Šmohor-Hemagor, št. Vid-St. Veit/Glan, Beljak-Villach, Volšperk-Wolfsberg

Poslovalnice v vseh koroških občinah.

Izpod domače lipe

(Kakor do sedaj, objavljamo tudi danes na tem mestu pisma naših čitateljev z dežele, ki izražajo njihova osebna mnenja in uredništvo nikakor ne odgovarja za vsebino.)

CELOVEC

Na Koroškem in še prav posebej v glavnem mestu, v Celovcu, je bilo letos v predpustnem času več veselja in prav posebej še več plesnih prireditev kakor v prejšnjih letih. Iz tega bi mogli sklepati, da so se razmere uredile in da živijo ljudje vseh poklicev že v nekem blagostanju.

Dnevno sicer beremo v vseh časopisih brez ozira na njihovo strankarsko ali drugačno opredeljenost, da je stiska časa velika, da primanjkuje denarja, da primanjkuje časa za delo, da je brezposelnost velika in kar je še takih in podobnih pritožb.

Gotovo je, da je vsaj deloma večina teh pritožb upravičenih. Gotovo je, da je brezposelnost velika, gotovo so tudi zaslužki večine prebivalstva zelo skromni, da ne rečemo prenizki. Saj zaslužki komaj zadoščajo za prehrano, za obleko in razne druge potreščine pa večkrat že ni več denarja na razpolago.

Pustu ali princu karnevalu, kakor ga ponekod imenujejo, se je letos res dobro posrečilo pripraviti veliko število koroškega prebivalstva do tega, da so za kratek ali pa tudi daljši čas pozabili nekako na dnevne skrbi, ki jih tarejo, da so pozabili na vse nevarnosti, ki grozijo z vseh strani in so se vdali razveseljevanju, predvsem pa neizogibnemu plesu ali rajanju.

Saj bi bilo drugače skoraj nerazumljivo, kako se je vsako nedeljo in še tudi med tednom glasila iz številnih gostiln po naših vaseh plesna godba in kako so bile vse te plesne prireditve številno obiskane. Nerazumljivo bi bilo drugače, kako je bilo mogoče prirediti v Celovcu v letošnjem predpustnem času kar 153 prijavljenih prireditev. Veliko pa je število raznih „domačih“ plesov. Nekatere teh prireditev so bile tako številno obiskane, da je bil ples skoraj nemogoč. Računajo, da je te prijavljene plesne prireditve obiskalo okrog 25.000 Celovčanov. Uvod v te plesne prireditve je bil ples zasebnih nameščencev, zaključil je prireditve na pustni torek ples umetnikov in ples grafikov; vmes pa so se vrstili plesni večeri in plesne noči vseh mogočih imen, naslovov in poklicev.

Vstopnina za te plesne prireditve je bila različna, od 5 šil. in manj pa do 25 šilingov. One, ki nimajo nikake ali pa vsaj ne zadostne zaposlitve, vse one, ki komaj skromno živijo s svojimi pičlimi zaslužki, je moralo skoraj izživati veliko število zasebnih avtomobilov pred plesnimi dvoranami, v katerih so se pripeljali številni obiskovalci plesnih prireditev industrijalcev, trgovcev, obrtnikov itd. Gotovo tudi ne more dobro

vplivati na one, ki komaj prehranjujejo sebe in svojo družino ter žive v slabih ali zasilnih stanovanjih, ko vidijo, da morejo nekateri izdati v eni noči za raznovrstne pijače več kakor pa prejme delavec za težko delo v enem mesecu.

Gotovo nismo in ne moremo biti proti pravemu predpustnemu veselju, k kateremu tudi spadajo plesne prireditve. Moramo pa reči, da je le malo preveč za mesto, kakor je Celovec, v 55 dneh 155 plesnih prireditev, pa četudi je predpustni čas. Dosti je znano, da se ne moremo prištevati ravno med bogate države in da živimo v resnici le od dobrot, ki jih dobivamo na račun Marshallove pomoči za obnovo Evrope. Pa zato izgleda čudno, da na eni strani sprejemamo dobrote, da moremo sploh še obstojati, na drugi strani pa se razveseljujemo kakor bi bila ena bogatih dežel na svetu.

Toda sedaj je predpust minul in ni nobenega razloga več za plesne prireditve. Čas je, da se zresnimo in začnemo z resnim delom, ker nam bo to pomagalo do ugodnejšega življenja.

VOBRŠKE GORE

Redko kdaj se oglasimo in še takrat poročamo nevesele vesti. Pretekli teden je izbruhnil nenadoma v kajži, ki je last Martina Ladinika, požar. Poizkušali so ogenj pogasiti, toda brez uspeha in je tako poslopje pogorelo popolnoma do temelja. Škoda cenijo na 40.000 šilingov.

V koči sta stanovali zasebnici M. Napečnikova in J. Hobounikova. Zaradi nenadnega požara, ki je nastal vsled pomanjkljivosti v dimniku, ni bilo mogoče rešiti imetja stanovalcev, katerim je vse pogorelo.

OTOZ PRI ST. ILJU

Lep sončni dan je bil na pustno nedeljo, da je kar izzivalo krasno vreme k svatovanju. In res so se zbirali svatje pri Moteju, kjer so živahno igrali godeci. Mici, mlada gospodinja, se je poslavljala od samskega stanu. Vzela je slovo od svojih domačih in pred odhodom v cer-

Medna trgovina

SAMONIG

nudi pralne rokavice
po reklamni ceni S 1,30

BELIAK-VILLACH
Welfbrüchgasse 12

kev jo je mati še poškopila po lepi naši navadi z blagoslovljeno vodo. Nato pa sta odšla nevesta in ženin v spremstvu številnih svatov v župno cerkev v St. Ilju.

V farni cerkvi sta si nato zagotovila nevesta in ženin, Florijan Spenđer, po domače Mišeljevi v Rovah, dosmrtno ljubezen in zvestobo. Bog jima daj obilo sreče in blagoslova!

Kaj je najvažnejše v pogodbi

Niti ne zavedamo se ne, kolikokrat sklepamo pogodbe v vsakdanjem življenju. Pogodba ni namreč samo pisano pismo na posebnem papirju in pisano po posebni predpisani obliki, pogodba je še mnogo bolj često sklenjena kar z besedami ali kakor pravimo, pogodba je sklenjena ustno.

Ker pogodbe v življenju tolikokrat sklepamo, pa je tudi važno, da vemo, na kaj je pri pogodbi treba posebej paziti, da ne bomo pri tem oškodovani in da ne pride zaradi netočno sklenjene pogodbe do vsakovrstnih preprirov med sosedami in do dolgotrajnih tožb.

Največkrat gotovo sklepa pogodbo trgovec, saj je vsaka kupčija, vsaka prodaja najmanjše količine kakršnega koli blaga že pogodba. Vse delo in vse življenje trgovca je torej nekako neprestano sklepanje pogodb. Vendar pa se celo pri trgovcu često zgodi, da ne vpošteva pri sklepanju tudi važnejših trgovskih pogodb, vsega tega, kar bi zaradi svoje lastne koristi moral vpoštevati.

Tem bolj pa se mora zavedati kmetovalec, da je točna izpolnitev določil pogodbe odvisna od tega, kako smo pri sklepanju pogodb vpoštevali vse one okolnosti, ki vplivajo na možnost izpolnitve pogodbe ali pa ovirajo bolj ali manj izpolnitev pogodbe. Ako pri sklepanju pogodb na vse to kmet ni pazil zadosti, bodisi zato, ker teh določil ne pozna, bodisi iz nekake lahkovernosti ali pa lahkornostnosti, se pozneje pač ne sme čuditi, ko je na razne načine oškodovan.

Zaradi raznih nejasnosti pri sklepanju pogodb nastanejo večkrat pravde pri prodaji in nakupu živine, pri nakupu kmetijskih strojev in pri raznih delavskih pogodbah. Večina teh pogodb je premalo premišljeno sestavljena, o raznih določilih pogodb se pogodbeniki niso preje točno pogovorili, pogodba nima nikake prave oblike in pogodba je bila sklenjena brez vsakih prič. Večkrat se tudi zgodi, da kmet podpiše kako naročilnico, ne da bi jo preje prebral in ne da bi bil pred podpisom naročilnice popolnoma na jasnem o vsebini naročilnice in o važnih določilih v tej naročilnici.

Razen tega se moramo vedno zavedati pri sklepanju pogodb, da danes le še malokje velja nekaj toliko upoštevati in cenjeni pojem „mož-beseda“. Danes je žal med nami zelo mnogo takih, ki brez velikega premišljevanja

V zadnji „Koroški Kroniki“ je bilo omenjeno, kdo vse se je lansko leto pri nas poročil. Še en par smo pozabili omeniti, to je Motijevo Trezi, ki se je poročila s Tonijem Martičem, po domače Rupratovim na Klopcah. Tako smo imeli lansko leto pri nas kar štiri poroke, kar je za tako mali kraj kar desti. Upamo pa, da se bodo še ostali, ki še deloma premišlujejo, tudi zdramili.

prelomijo dano besedo, ne da bi jih zato vest najmanj težila. Pa tudi pravnik ne more sestaviti pravilne pogodbe, ki bi izključevala vse poznejše spore, ako mu pogodbeniki niso dali popolnoma točnih podatkov. Izkušnja nas uči, da so razne nejasnosti v pogodbah povzročile že mnogo dolgotrajnih tožb in pravnih, od katerih so imeli končno korist le advokati.

Danes veljavno pogodbeno pravo ne predpisuje za veljavnost pogodbe nikake posebne oblike. Zato je tudi nepravilno mišljenje, ki pa je zelo razširjeno med kmeti, da je veljavna samo ona pogodba, ki je napisana in podpisana. Zato pa je tudi marsikdo večkrat neljubo razočaran, ko kar naenkrat izve, da je sklenil pogodbo, četudi ni bilo nič napisanega in tudi ni ničesar podpisal. Zato moramo ponovno poudariti, da avstrijsko pravo za veljavnost pogodbe ne predpisuje prav nobene posebne oblike, in je to veljavno za vse vrste pogodb.

Kljub temu pa priporočamo, da pogodbeniki dajo pogodbi vedno neko primerno določeno obliko. Še bolj važno pa je, da je v pogodbi točno označena vsebina pogodbe. Nikdo seveda ne bo napravil pismene pogodbe v gostilni, ko naroči večerjo ali pol litra vina; tudi ne bo napravila gospodinja pismene pogodbe, ko kupi v trgovini sladkor ali kavo. In vendar je bila v obeh slučajih sklenjena prava pogodba, četudi se večina tega niti ne zavedamo ne. — Drugače pa je že, kadar najame gospodar hlapca ali deklo ali pa poljedelkega delavca z družino in jim namesto denarja da deloma plačo tudi v pridelkih in pa stanovanje. Drugače je tudi, kadar vzame kmet v zakup nivo ali kupi kmetijske stroje ali kravo ali konja ali pa, ko živino prodaja. V vseh teh slučajih je že mnogo boljše skleniti pogodbo pismeno ali pa vsaj pred pričami, kakor pa računati samo na pošteno besedo drugega pogodbenika. Vsak sam iz lastne skušnjave ve, da se na to „poštenost“ ni vedno zanesti.

Je pa tudi lahko mogoče, da ravno pismena pogodba postane vzrok velikih sporov. To pa takrat, ako določila pogodbe niso jasno izražena, in ako priče pri sklepanju pismene ali nepismene pogodbe nimajo dobrega spomina. Ako torej pogodbeniki sklepajo pogodbo pismeno ali pa pred pričami, je treba še prav posebej paziti na to, da so izrazi v pismeni pogodbi čim bolj jasni in do-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Karel Mauser:

Mrtvi rod

IZVIREN ROMAN IZ ZILJSKE DOLINE

14.

Oče je samo pokimal in utonil skozi vrata.

*

Mojčina izba je bila poleg hleva. Ko je stari Kašnik popravljaval hlev, je dal prizidati še ta del, ki ga je sprva uporabljajal za druge namene. Mladi Kašnik je dal majhno okno izbiti, napravil novo okno, nova vrata in odslej je bil prostor stanovanje za deklo.

Izba je bila prijazna, svetla in Mojca se je počutila v njej že prvi dan domačo. Ljubše ji je bilo, da ni stanovala z drugimi vred v hiši. Včasih je nerodno slišati prepire v gospodarjevi hiši. Če se razvedo, vsi dolže deklo. Tu je sama in v svoji izbi dela, kar se ji poljubi.

Edino okno je obrnjeno v kovšče. Poleti, ko se drevje razkošati, jemlje zelenje nekaj svetlobe. Pa je Mojci vseeno. Sonca je dovolj na njivah.

Na novega leta večer je kar padla pred hlev. Komaj je odklenila, tako so se ji tresle roke. Ni si upala koj v hišo.

Nemara bi Kašnica uganila, da ji nekaj ni prav.

Ni prižgala luči. V temi se je zagnala na posteljo in s pestmi tiščala v oči. Neznana sladkost ji je zvezala moč.

Ko se je malo unesla je vstala, prižgala luč in se začela prepravljati.

Roke so ji še kar naprej trepetale. Kako ji je mogel tako reči! Podlipnikov Kašnikovi dekli.

Sredi prepravljanja se je zastarmela v vrata. Braniti bi se morala, ko jo je zvil k sebi. Podlipnikov je.

Z ruto si je obrisala obraz, ki je bil moker od snega.

Spet je morala sestiti, kakor da so ji noge spodsekane.

„Kaj bo rekla Kašnica, ko me tako dolgo ni?“ se je splašila in rinila pokonci.

Skoraj vlekla se je do hiše. Bala se je, da ji gore lica in da bo Kašnica ujela njen nemir.

Pa ni bilo videti.

Odšla je v hlev. Delala je hitro. Zelena je biti spet sama v izbi, da bi mogla urediti misli in priti k sebi.

Delo jo je nekoliko umirilo.

Po večerji je še za trenutek posedela v hiši kakor ponavadi. Prav silo si je delala. Toda ni upala koj oditi. Vsak večer so še zobarili. Ko bi nocoj koj zginila, bi Kašnica morda kaj zaslutila.

Nazadnje se je le vzdignila. Sneg se je kar naprej vrtinčil. Stekla je do hleva in ko je za seboj zaklenila vrata, se je oddahnila kakor človek, ki je pustil za seboj vse hudo in stopa zdaj proti veliki sreči.

Slekla se je, ugasnila luč in legla. Ni hotela koj misliti. Pustila je, da ji je čudna sladkost, ki jo je prinesla s ceste, preplavila celo telo.

Potlej šele je z zaprtimi očmi pustila zobariti pameti. Foltej je Podlipnikov! Misel je bila železno mrzla.

Med Podlipniki in Kočarji ni mostu. Kakor da je misel spregovorila na glas. Mojca ji je pritrdila:

„Ni mostu.“

Zdaj se je uprlo srce.

„Zakaj ne? Mar Podlipniki niso ljudje?“

„Niso,“ zabode pamet. „Zraščeni so z zemljo in imajo njen obraz.“

„Foltej ne,“ se upira ljubezen.

Pamet čaka kakor borilec, ki ima sovražnika že pod seboj in zato odlaša s smrtnim sunkom.

„Kaj ti je obljubil? Reci! Povej!“

Srce je tiho, tako tiho, da Mojca ne more drugega kakor vekati.

*

Podlipnikove oči so vsak dan bolj trde. Foltej je ob njih brez moči. Še je upor v srcu, toda to je upor jetnika za

železnimi vrati. Brezpomemben, smešen. Foltej sam vidi, da v njem ni sile in ta zavest ga mori do obupa. Kaj mu morejo oče, če se jim upre? Nič. Najhujše, kar ga more zadeti, da ga poženo od hiše. In to je smrt za Podlipnikov rod.

Foltej premišlja, kaj bi oče napravili. Prosil ne bi. To oče ne znajo. Morda bi udarili?

Nič takega. Foltej ve, da bi odprli vrata in s stegnjeno roko pokazali na dvor.

Zgini!

To bi bil konec.

Foltej ne upa dregniti. Z Mojco sta se že srečala. Hotela se je umakniti, pa jo je ustavil.

„Si huda?“

Odkimala je.

„Ne žinjaj, da sem tak kakor oče.“ Sklonila je glavo.

„Saj nisi. Vem, da si Podlipnikov.“

„Ko bi ne bil, Mojca!“

Samo do te misli se je prikopal v vsem svojem uporu in to ji je povedal. Več ni mogel.

Kakor da stoji oče za njim.

Mojca se je posili nasmehnila.

Vendar se v Folteju upor ni polegel. Mojčina mirnost ga je udarila hujše kakor bi ga njen vek.

(Dalje prihodnjic)

Radio Celovec

SOBOTA, 4. marca:
9.00—9.30: Poročila, pregled svetovne-
ga tiska, glasba.

NEDELJA, 5. marca:
7.15—7.30: Glasbeni jutranji pozdrav.
13.30—14.00: Glasbena polurna oddaja:
Pojeta in igrata Marija in Štefan
Gerdej.

15.00—15.15: Otroška ura.

PONEDELJEK, 6. marca:
9.00—9.30 Zanimivosti. — Pouk sloven-
ščine. — Glasba.

TOREK, 7. marca:
9.00—9.30 Poročila. — Predavanje za
gospodarje. — Jutranja glasba.

SREDA, 8. marca:
9.00—9.30 Poročila. — Predavanje za
gospodinjje. — Glasba.

ČETRTEK, 9. marca:
9.00—9.30: Poročila, Pouk slovenščine.
Jutranja glasba.

15.00—15.15: Literarna oddaja.

PETEK, 10. marca:
9.00—9.30 Poročila. — Zdravniško pre-
davanje. — Glasba.

Radio Schmidt

„Velika hiša malega človeka“
Radioaparati za vsakogar. Tovar-
niško novi 4 cevni Super od 526 S
naprej. — Popolnoma prenovljeni
aparati od 200 S dalje.

Najbolj moderna popravljavnica.
Žarnice za dom in preprodajo.

CELOVEC - KLAGENFURT

Bahnhofstr. 22 — Tel. 29—48

Gledališče

Začetek predstav ob 20'00

7. marca: Piskrovez. Opereta.
8. marca: Dekle iz Schwarzwalda. Za-
ključena predstava za delavsko
zvezo.

9. marca: Džungla. Drama.
10. marca: Tannhäuser. Opera. Pre-
miera. Izven.

11. marca: Dekle iz Schwarzwalda.
Zadnjokrat.

12. marca: Piskrovez. Zadnjokrat.

Dnevne potrebšćine

gumbe, trakove, sukanec,
svilo za šivanje, patentne zaponke,
kroje

kupite pri

GrünerCelovec - Klagenfurt
Burggasse**FOTO****Ella Petrykiewicz**

BELJAK - VILLACH

Nov naslov: Postgasse 3, - Tel. 49-36

Poročne in darilne slike za legitimacije. Izvrševanje fotoamaterskih del

Bavce, lake, emajle, laneni ficnež,
slikarske in pleskarske potrebšćine

kupite naj-
bolje pri**PETER DE CILLIA**

FELDKIRCHEN - Telefon 73

in pri podružnici:
Celovec - Klagenfurt, St.-Veiter Straße 35 - Tel. 28-38**KINO****Celovec - Klagenfurt**

Predstave dnevno ob: 16., 18.15 in 20.30

STADTTHEATER3. III.—9. III. „Mann ohne Herz“
(Mož brez srca)**PRECHTL**

3. III.—9. III. „Miranda“

CARINTHIA-LICHTSPIELE3. III.—9. III. „Die Todesreiter von
Kansas“ (Kanzaški jahači smrti)5. III. ob 10h in 14h: „Tra-tri-tralala“
Otroška pravljica.**PETERHOF**

3. III.—9. III. „Opium“.

Beljak - Villach**BAHNHOFLICHTSPIELE**3. III.—6. III. „Die Nacht hat 1000
Augen“, v nemščini, (Noč ima 1000
oči) 1. krstna predstava za Koroško
v 2. letu obstoja.7. III.—9. III. „Der schwarze Reiter“,
v nemščini. (Črni jahač), 2. krstna
predstava za Koroško v 2. letu obstoja**STADT-KINO**3. III.—9. III. „Polonaise“, barvni
film.**Radio London**Poročila in komentarji v slovenščini in
srbo-hrvaščini.(Oddaja vsak dan na kratkih valovih:
19 m, 25 m, 31 m, 41 m in 49 m ter
deloma na srednjem valu 339 m)

6.45—7.15: poročila in koment. v srbo-hrv.

14.45—15.00: poročila in koment. v srbo-hrv.

18.15—18.30: poročila in koment. v srbo-hrv.

20.45—21.15: poročila in koment. v srbo-hrv.

21.15—21.30: poročila in komentarji v sloven.

22.45—23.15: poročila in koment. v srbo-hrv

Zahtevajte**Finkensteiner**testenine, domači kakovostni
proizvod**Elektro**motorji, -dinamo, -inštalacijski
material, -svetilke itd. v veliki iz-
biri in po nizkih cenah pri tvrdki**Siutz**in SELINSCHKE
Celovec—Klagenfurt,
Renngasse 5**Kaj je najvažnejše v pogodbi**

(Nadaljevanje s 7. strani)

ločni, priče pa morajo biti res zaneslji-
ve osebe. Zahteve v pogodbi morajo
biti take, da so izvedljive, da niso torej
pretirane, ker bi bila drugače pogodba
neizvršljiva. — Pri tem pa moramo ta-
koj tudi ugotoviti, da je pogodba v res-
nici sklenjena šele takrat, ako oba po-
godbenika izrazita na en ali drug način
voljo za sklenitev pogodbe. Ako eden ali
pa oba pogodbena nimata volje skle-
niti pogodbo, to se pravi, da sta k temu
prisiljena, to ni pogodba.

Važno za vsako pogodbo je torej
predvsem, da je ta jasna in razločna.
Moramo pa se pri sklepanju pogodbe
izogniti tudi temu, da bi pismena dolo-
čila pogodbe bila drugačna kakor pa je
bilo ustno dogovorjeno. Le špekulant
bo namenoma poizkušal vnesti v po-
godbo nejasnost in dvoumnost. Ker so
zelo pogosti spori pri nakupih in pro-
dajah živine, moramo kmetovalce pose-
bej opozoriti, naj bodo pri sklepanju teh
pogodb še posebej previdni. Saj so prav-
de, ki so že mnogokrat nastale zaradi
takih nepravilno ali nejasno sklenjenih
pogodb, bile izredno dolgotrajne in so
požrle že cele kmetije. Večkrat se zgo-
di, da kupi kmet kravo kot dobro molz-
nico; pozneje pa ugotovi, da krava daje
le malo mleka. Začne se pravda, ki na-
vadno spet koristi le advokatu. Temu bi
se mogel kupec izogniti, ako bi se s
prodajalcem točneje dogovoril, koliko
mleka krava povprečno daje skozi do-
ločeno dobo. — Mnogo pravnih je bilo tu-
di že zaradi brejosti živali. Tako kupi
na pr. kmet kravo kot brejo in tudi ži-
vinozdravnik temu pritrdi. Krava pa le
ne teli in kmet začne pravdo. Pri tem
se prodajalec sklicuje na živinozdravni-
ka, ki je brejost ugotovil, kupec pa na
dejstvo, da teleta pač ni. Tudi temu bi
se mogla oba pogodbena, ki sta mogo-
če oba ravnala v dobri veri, izogniti,
ako bi tudi to dejstvo, da krava mogo-
če le ni breja, v pogodbi vpoštevala.

Nekaj pa naj bi vsak kmet vedno
premisli, predno sklepa pogodbo, pa
naj bo ta že te ali druge vrste. Vedno
naj premisli, kakšen je njegov sopo-
godbenik. Ako je ta znan kot pošten, ki
gotovo nima nikakih zahrbtnih name-
nov, bo pogodbo veliko lažje sklepal in
mu ni treba biti tako previden. Ako pa
je sopolgodbenik znan prepirljivec, ki
razen tega poizkuša iz pogodbe doseči
le korist za sebe pa če tudi v še tako
veliko škodo drugega pogodbena, s
takim pogodbo nikdar ne sklepaj. Kmet
mora torej pri sklepanju pogodbe paziti
predvsem na osebnost, na značaj in na
poštenost svojega sopolgodbenika. To je
včasih še važnejše, kakor pa vse drugo
pri sklepanju pogodbe. Tako med po-
štenimi pogodbemiki tudi ne bo sporov.

DODELITEV ŽIVIL

za 64. dodelitveno dobo

Vsi potrošniki (tudi na dodatne živil-
ske nakaznice) dobijo na živilske nakaz-
nice za 64. dodelitveno dobo na posa-
mezne odrezke one količine in one vrste
živil, ki so na teh odrezkih označene.

Razen tega dobijo potrošniki še:

Sladkorja: po 600 gramov za vse sku-
pine starosti na odrezka 13 in 14 živil-
skih nakaznic, ki imata natisnjeno oz-
nako „Zucker“ (sladkor).

Mesa: po 50 gramov na odrezke ži-
vilskih nakaznic z oznako „Fleisch“
(meso) 1-E, 2-E, 3-E, 4-E, 1-Jgd, 2-Jgd,
3-Jgd in 4-Jgd. — Po 100 gramov na od-
rezka živil, nakaznic z oznako „Fleisch“
(meso) 1-K1st in 2-K1st.

Maščob: po 100 gramov na odrezke

Svobodni sindikati pričenjajo...

(Nadaljevanje s 5. strani)

njihovih močeh, da bi zavlekli povrnitev
gospodarske stalnosti v Evropi. Skuša-
li pa so celo prepričati zastopniku ame-
riškega kongresa industrijskih organi-
zаций, da bi podal izjavo o vloži ameri-
ških sindikatov pri pošiljanju pomoči
Evropi. Z najrazličnejšimi pretvezami
so komunistični delegati s sestanki Sve-
tovne sindikalne organizacije odlašali
toliko časa, da bi poprej Marshallov na-
črt pričel delovati, preden bi se organi-
zacija lahko povoljno izrekla o njem.
Tedaj pa so nekomunistične sindikalne
organizacije sestavile lasten organ, ki
naj bi podprl izvedbo obnovitvenega na-
črta. Ko so prišli do spoznanja, da je
enotnost v Svetovni sindikalni zvezi ne-
dosegljiva, so predlagali, naj bi izvršni
odbor priporočil, da prenehajo državna
središča z vsem delom, ki je v zvezi kot
tako. Ta predlog je vzbudil še nadaljnje
napade na nekomunistične sindikate in
posledica vsega tega je bilo, da so bri-
tanska, ameriška in nizozemska delega-
cija izstopile iz organizacije. Na ta na-
čin so komunisti razbili Svetovno sindi-
kalno zvezo.

Svobodni sindikati pa s tem nika-
kor niso opustili misli na mednarodno delo-
vanje. V juniju 1949 se je sestal v Žene-
vi mednarodni sindikalni pripravljalni
odbor ter je sestavil osnutek ustave za
novo mednarodno organizacijo, h kateri
naj bi pristopili nekomunistični neodvis-
ni sindikati vsega sveta.

Ustanovna konferenca Mednarodne
zveze svobodnih sindikatov je bila v
Londonu v decembru 1949, na kateri so
delegati zastopali skupno 46,380.000
članov.

Ta smeli korak svobodnih delavcev bo
tako odločen kot bodo posamezni nje-
govi člani odločno čuvali prave cilje svo-
je organizacije. Svobodne sindikalne or-
ganizacije so se združile zato, ker no-
čejo nikdar dovoliti, da bi se njihovi
svetli cilji umazali z raznimi političnimi
mahinacijami onih, ki hočejo svetovno
delavsko organizacijo izrabiti v svoje
totalitarne namene.

MALI OGLASI

Posestvo, lepo ležeče blizu Vrbskega je-
zera, 9 hektarjev zemlje, dam v na-
jem. Drugo po dogovoru. WASTE
Matija, St. Margarethen, p. Keut-
schah a. S.—Hodiše. 546

Slovenec, pošten fant, 26 let, želi spo-
znati pošteno Slovenko, 20 do 23 let,
po možnosti z znanjem kake obrti. —
Ponudbe na upravo „Kor. Kronike“
pod značko „Srečna bodočnost“ 545

živilskih nakaznic z oznako „Fett“
(maščoba) 9-E, 10-E, 11-E, 12-E,
9-Jgd, 10-Jgd, 11-Jgd, 12-Jgd, 9-K, 10-K,
11-K, 12-K. Po 150 gramov maščob na
odrezka I in II dodatne nakaznice za za-
posleno mladino.

Naročilne listke za mleko naj potroš-
niki oddajo v začetku 64. dodelitvene
dobe v poljubni prodajalni mleka.

Obroki polnomastnega (svežega)
mleka so: za otroke do treh let dnevno
po 1 liter, za otroke od treh do 12 let
dnevno po ½ litra, za mladino od 12 do
18 let dnevno po ½ litra, za noseče in
doječe matere dnevno po ½ litra.

Ker so dobili prodajalci živil večjo
količino sladkorja v kockah, smejo pro-
dajalci zahtevati, da vzamejo potrošni-
ki vsaj 50% sladkorja v kockah.

VEDNO VELIKA IZBIRA**ORIENTALSKIH IN PERZIJSKIH PREPROG,**

na roko vozanih in žametnih (velournih) preprog ter tekačev.
Blago za pohištvo, zavese, pregrinjala za mize in divane.

Popusti za preprodajalce, hotele in gostilne. — Plačilne olajšave. — Da-
jemo v to stroko spadajoče nasvete za opremo sob, po želji tudi na licu
mesta.

Strokovna trgovina za preproge, pohištveno blago in zavese

DIR. JOSEF RADLMAYR
BELJAK - VILLACH

TRGOVINA NA DROBNO: POSTGASSE 3 TELEFON 47-67 — 4447